

Son Yasal Düzenlemeler Kapsamında

**VERGİ, MUHASEBE ve
TEŞVİK UYGULAMALARI YÖNÜNDEN
AR-GE HARCAMALARI**

Ercan ALPTÜRK
Gelirler Başkontrolörü

TÜRMOB YAYINLARI- 338

Sirküler Rapor Serisi

Seri No: 2008 - 6

TÜRMOB Adına Sahibi
Mehmet TİMUR

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Ali E. DOĞANOĞLU

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

Yayın Türü

Yaygın Süreli

Baskı

Yorum Basın Yayın San. Ltd.Şti.

İvedik Organize San.Bölgesi Matbaacılar Sit.35.Cd. No:36-38
Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0.312) 395 21 12

Baskı Tarihi

9 Haziran 2008

TÜRMOB Basın Yayın Dağıtım İşletmesi tarafından yayınlanmaktadır.
TÜRMOB - Gençlik Cad. No:107 Anıttepe/ANKARA

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB'u bağlamaz.

ÖNSÖZ

Bilgi ve iletişimin ön plana çıktığı bir çağı yaşıyoruz. Muhasebecilik, Mali Müşavirlik mesleği doğası gereği bilgiye ve bilgininde sürekli güncel olmasına dayanmaktadır. Bu yapısı itibarıyla mesleğimiz çağımızın en önemli mesleklerinden birisi haline gelmiştir. TÜRMOB ve Odalarımız, meslektaşlarımızın ihtiyaç duyduğu bilgi ve eğitimi karşılaması temel öncelikleri arasındadır.

Meslektaşlarımızın ve aday meslek mensuplarımızın ihtiyaç duyacakları bilgiye, en kolay şekilde ulaşmalarını sağlamak, TÜRMOB'un temel hedeflerinden birisidir. Geniş bir yayın yelpazesi ile bu eğitim ve bilgilenebilirliğe yönelik ihtiyacı karşılamaya çalışıyoruz. **Sirküler Rapor** yayınımla mevzuatta meydana gelen değişiklikleri ve uygulamaya yönelik bilgilendirmeyi sağlama gayreti içindeyiz.

Sirküler kitaplarımız, bir plan doğrultusunda hazırlanarak, her ay bir kitap olarak sizlere ulaştırılmaktadır. Kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Siz değerli meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin beğeni ve takdirini toplayacağına inandığımız 2008-6 Seri Numaralı bu kitabı; Gelirler Başkontrolörü Ercan Alptürk tarafından hazırlanan “**Son Yasal Düzenlemeler Kapsamında Vergi, Muhasebe ve Teşvik Uygulamaları Yönünden Ar-Ge Harcamaları**” isimli eser oluşturuyor. Bu çalışma bir kaynak kılavuz niteliğinde olup konuyu örnekleri ile açıklamaktadır.

Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum.

Nail SANLI
Genel Sekreter

İÇİNDEKİLER

I. Giriş	1
I.1. Genel Açıklamalar	1
I.2. Temel Tanımlamalar	3
II. AR-GE Harcamalarının Vergisel Boyutu	9
II.1. Önceki Vergisel Düzenlemeler Kapsamında AR-GE Harcamaları ...	9
II.2. Mevcut Yeni Vergisel Düzenlemeler Kapsamında AR-GE Harcamaları	24
III. AR-GE Harcamalarının Muhasebe Boyutu	42
III.1. Genel Özellikler	42
III.2. Tekdüzen Hesap Planına Göre Muhasebeleştirme	44
III.3. Türkiye Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Göre Muhasebeleştirme	49
IV. KOBİ' lere Yapılan AR-GE Destekleri	53
IV.1. TTGV-Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı	53
IV.2. TÜBİTAK-Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu	54
IV.3. İGEME-İhracatı Geliştirme Merkezi	55
IV.4. KOSGEB-Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Başkanlığı ..	56
IV.5. DTM-Dış Ticaret Müsteşarlığı	61
IV.6. Hazine Müsteşarlığı	62
IV.7. TPE-Türk Patent Enstitüsü	63
IV.8. İhracatı Geliştirme Destekleri Kapsamında KOBİ' lere Yapılan AR-GE Destekleri	64
V. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde AR-GE Destekleri	64
VI. Endüstri Bölgelerinde AR-GE Destekleri	70
VII. Yeminli Mali Müşavirlik Boyutunda AR-GE Faaliyetlerinin Raporlanması	72
VII.1. Genel Açıklamalar	72
VII.2. Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporu	73
VII.3. YMM Tasdik Raporunda Yer Alması Gereken Hususlar	73
Ek:1-2 Örnek YMM AR-GE Harcamaları Değerlendirme Raporu	75

I. Giriş

I. 1. Genel Açıklamalar:

Globalleşen ekonomi anlayışının itici gücü ve desteklerinden birisi de teknolojik gelişmelerdir. Teknolojik gelişmeler ise Ar-ge çalışmaları ile mümkün olmaktadır. Ar-ge, teknoloji ile birlikte gelişen ve değişen bir yapıya sahiptir. Teknoloji, sahibine rekabet imkanı sağlayan yahut onu üstün pozisyonda tutan özel bilgi ve maharetlerin bir kompozisyonu olarak tanımlanırken; maddi unsuru; makine ve teçhizat, fikri unsuru; know-how ve sevk ve idare unsurlarından oluşmaktadır.

Teknoloji günümüzde, uluslararası ticarete konu olan, alınıp satılan ve üzerinden para kazanılan bir meta, aynı zamanda bir güç haline gelmiştir. Basit bir anlatımla, bir şirketin teknolojik gücü ile ilgili en doğru gösterge sahip olduğu patent sayısı ile ifade edilebilir. Bir ekonominin rekabetçiliği ile verimlilik, etkinlik, teknolojik yenilik ve büyüme hızı gibi unsurlar arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Teknolojik yeniliğin kaynağında ise, teknoloji transferi ve Ar-Ge faaliyetleri bulunmaktadır.

Teknolojiye yatırım yapan ülkeler zenginleşmekte ve ülke insanlarının refahı artmaktadır. Dünyanın globalleşmesinde yerimizi alabilmemiz teknolojik gelişmelere önem vermemiz ile mümkün olacaktır. Bu da AR-GE faaliyetlerini teşvik etmekle sağlanacaktır.

Ar-Ge harcamalarını ve yatırımlarını artıran ülkelerin kalkınmada ve dünya pazarlarına yayılmada yakaladıkları başarı, kalkınmanın ve rekabet edebilirliğin bir belirleyicisi olarak Ar-Ge harcamalarının önemini ortaya koymaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 2003 yılında hazırlanmış olan, Türkiye'deki Ar-Ge harcamalarının ve faaliyetlerinin yetersizliğine dikkat çekilen 'Türkiye Sanayi Politika-

sı' raporunda, 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda da aynı şekilde belirtildiği üzere, Ar-Ge harcamalarına GSYİH' dan ayrılan payın %1.5 seviyesine çıkarılması ve iktisaden faal on bin kişiye düşen tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısının da 20 olması gerektiği ifade edilmektedir (DPT, 2003:17).

Türkiye genelinde Ar-Ge' ye sanayi GSMH' sının ortalama binde 7'si, KOBİ' lerde ise binde 3' ü ayrılmaktadır. Bu düzey ile sanayinin teknolojik gelişme içinde olması, ürün geliştirme veya yeni ürün çalışmasında başarıya ulaşması zordur. Özgün ürün yapamayan, imalat sürecinde veya ürün geliştirmede yenilikçi buluşları geliştirmeyen firmaların ayakta kalması oldukça zor görünmektedir.

Avrupa Yenilikçilik Endeksi'nde en son sırada yer alan Türkiye'de sanayinin fasonlaşma olgusundan kurtulabilmesi, bağımsız bir Ar-Ge kurumsallaşmasından geçen, kamu yararına oluşturulacak ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayi ve bilim politikaları ile mümkündür.

Ar-Ge harcaması, 5746 sayılı Kanun'da tanımlanan Ar-Ge faaliyeti kapsamında yapılan harcamalardır. Ar-Ge faaliyeti Kanun'da; araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetler olarak tanımlanmıştır.

Türkiye Ar-ge alanında son yıllarda büyük bir hamle yapmış, 2006 yılında uygulamaya koyduğu yatırım projelerinin hayata geçirilmesi

koşulu ile Ar-Ge harcamalarına ayırdığı kaynakların tutarını ilk kez 3.450 milyon Dolar düzeyine çıkarmıştır. Bu tutarın GSMH'ye oranını % 1 gibi rekor bir düzeye ulaştırmıştır. Yapılan tahminlere göre 2010 yılında Ar-Ge'ye ayrılacak kaynaklar 8,4 milyar Dolara yükselecek ve bunun GSMH içindeki payı % 2 düzeyine ulaşacak ve Batı standartları yakalanmış olacaktır.

I.2. Temel Tanımlamalar:

Temel tanımlamalar içerisinde ilk sırayı Ar-Ge almaktadır.

Ar-Ge; bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek amacı ile yapılan düzenli çalışmaları ifade etmektedir.

Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında araştırma ve geliştirme harcaması kavramı kullanılmış olmakla birlikte bu kavramın tanımı yapılmamıştır. Bu harcamaların niteliği ve dönem kazancının tespitinde ne şekilde dikkate alınacağı konusunda ise ne bu Kanunlarda ne de Vergi Usul Kanunu'nda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği ve 38 Seri No.lu Türkiye Muhasebe Standardında tanımlar yer almaktadır.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun üçüncü maddesinde Ar-Ge faaliyetleri, bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek ya da mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak ya da mevcut olanları geliştirmek amacıyla yapılan düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır.

Araştırma ve geliştirme, toplum, kültür ve insan bilgisini de içeren bilgi birikimini artırmak ve bunu yeni uygulamalarda kullanmak için yapılan düzenli yenilikçi çalışmalardan oluşmakla beraber dar anlamda araştırma ve geliştirme, işletmelerde yeni ürün ve üretim süreçlerinin bulunarak ortaya konmasına yönelik sistemli ve yaratıcı çalışmaların bütünüdür ve Ar-Ge'yi ilgili benzer etkinliklerden ayıran temel kriter, Ar-Ge'de dikkate değer ölçüde yenilik ve özgünlük bulunmasıdır

Diğer bir anlatımla araştırma; mevcut olmayan ve bilinmeyen bilgi ve teknolojinin kazanılması, geliştirme ise daha ileriye yönlendirilmesi faaliyeti olup bu faaliyetlerle ilgili olarak yapılan harcamaların tümü de Ar-Ge harcaması olarak ifade edilmektedir.

5746 sayılı Kanununun 2. maddesinde; araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge); araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri ifade etmektedir.

38 No.lu Türkiye Muhasebe Standardında yer alan araştırma ve geliştirme tanımına baktığımızda ise; “Araştırma; yeni bilimsel ya da teknik bir bilgi ve anlayış kazanma amacıyla üstlenilen özgün ve planlı incelemedir. Geliştirme; ticari üretim ya da kullanıma başlamadan önce yeni ya da önemli ölçüde geliştirilmiş malzeme, aygıt, ürün, süreç, sistem ya da hizmetin üretim planı veya tasarımında araştırma sonuçları ya da diğer bilgilerin uygulanmasıdır.”

Türkiye’ de toplam Ar-Ge harcamalarının % 57,2’si üniversite, % 32,3’ü özel sektör, % 10,5’i kamu sektörü tarafından yapılmaktadır ancak Amerika, Japonya ve Avrupa ülkelerinde ise üniversite ile özel sektör arasındaki dağılım Türkiye’dekinin tam tersidir.

Ar-Ge (Araştırma-Geliştirme) kavramı dilimize, İngilizce “**RD: Research and Development**” deyiminden tercüme suretiyle girmiş ve yerleşmiştir. Bu kavram herhangi bir açıklamayı gerektirmeyecek nitelikte çekirdek bir deyimdir. İçeriğine gelince, burada üç temel öğeye yer vermek gerekir.

1- Temel Araştırma: Belirli, önceden planlanmış ticari veya sınai amacı bulunmayan bilimsel bir araştırma türüdür.

2- Uygulamalı Araştırma: Belirli bir ticari ve sınai amaca yönelmiş, ya da bir buluşu kar getirici bir duruma getirmeye yönelik araştırma türüdür.

3- Geliştirme Faaliyetleri: Mevcut bir buluş ve teknolojiyi, daha verimli ve etkin bir duruma getirmek için yapılan çalışmalaradır.

Ar-Ge harcamaları temel olarak, Ar-Ge faaliyet ve projelerinin yürütülmesi için yapılan, ilk madde, malzeme, personel, genel gider türündeki harcamalar ile dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetlerin tümünü kapsayan giderlerden oluşan harcamalar toplamını ifade eder

Ar-Ge konusu irdelendiğinde karşımıza çıkan başlıca kavramlardan birisi de teknoloji kavramıdır. Teknoloji, teknik üretme ve bu tekniğin uygulanması ile ilgili gerekli alet, makine ve malzemeyi geliştirebilme bilgisidir.

Yenilik (Innovation); bir fikrin veya buluşun pazarlanabilir hale getirilmesi ya da bir mal veya hizmet üretiminde geçerli yeni veya ge-

liştirilmiş bir yöntemin kullanılmasıdır. Bu açıdan yenileme teknolojik yenilik yapma süreci, bir dizi bilimsel, teknolojik, ticari ve mali etkinliği ifade eder. 5746 sayılı Kanun'un 2. maddesinde yenilik; sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçleri ve süreçlerin neticelerini ifade etmektedir. İngilizce kökenli bu sözcük “yenilik” anlamındadır. İnovasyon, yeni veya önemli ölçüde değiştirilmiş ürün (mal ya da hizmet), veya sürecin; yeni bir pazarlama yönteminin; ya da iş uygulamalarında, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır.¹

Bu açıdan, şekil, renk ve dekorasyondaki değişiklikler şeklinde bütünüyle görsel ve estetik değişiklikler ile ürünün yapı, nitelik ve performansını teknik açıdan değiştirmeyen, küçük tasarım ve görünüm farklarından ibaret basit değişiklikler yenilik sayılmaz.

Ar-Ge Projesi; Ar-Ge faaliyetlerini yürütmek için kamu veya özel sektör kuruluşlarınca, bilimsel ve teknik nitelikteki esaslar çerçevesinde hazırlanan, bütçesi, süresi, finansman kaynağı gösterilmiş belirli bir amacı olan projeler olarak tanımlanmaktadır. 5746 sayılı Kanununun 2. maddesine göre; Ar-Ge Projesi: Amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynî ve/veya nakdî destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde hazırlanan projeyi ifade etmektedir.

1 Oslo Kılavuzu/OECD, AB-2005

Ar-Ge Finansmanı; Ar-Ge projesi bazında, yerli, yabancı ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredi ve fonlar ile Devlet ve özel sektör kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden oluşan kaynaklar toplamıdır.

5746 sayılı Kanununun 2. maddesine göre; **Ar-Ge Merkezi;** dar mükellef kurumların

Türkiye’deki işyerleri dahil, kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurtiçinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az elli tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleri ifade etmektedir.

5746 sayılı Kanununun 2. maddesine göre; **Ar-Ge Projesi;** amacı, kapsamı, genel ve teknik tanımı, süresi, bütçesi, özel şartları, diğer kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilerce sağlanacak aynı ve/veya nakdi destek tutarları, sonuçta doğacak fikri mülkiyet haklarının paylaşım esasları tespit edilmiş ve Ar-Ge faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette ve bilimsel esaslar çerçevesinde hazırlanan projeyi ifade etmektedir.

5746 sayılı Kanunda açık olarak tanımlanan diğer kavramlar aşağıdaki gibidir:

Rekabet öncesi işbirliği projeleri; birden fazla kuruluşun; ölçek ekonomisinden yararlanmak suretiyle yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlayarak verimliliği artırmak ve mevcut duruma göre daha yüksek katma değer sağlamak üzere, rekabet öncesinde ortak parça veya sistem geliştirmek ya da platform kurabilmek amacıyla yürütecekleri, Ar-Ge faaliyetlerine yönelik olarak yapılan ve fizibi-

liteye dayanan işbirliği anlaşması kapsamında, bilimsel ve teknolojik niteliği olan projeleri,

Teknogirişim sermayesi; örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce almış kişilerin, teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, desteği veren merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından desteklenmesi uygun bulunan bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek için yapılan sermaye desteğini,

Ar-Ge personeli: Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan görevli araştırmacı ve teknisyenleri;

Araştırmacı: Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanları,

Teknisyen: Mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanlarında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksek okullarının teknik fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişileri,

Destek personeli: Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli,

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu, ifade etmektedir.

II. AR-GE Harcamalarının Vergisel Boyutu:

II.1. Önceki Yasal Düzenlemeler Kapsamında AR-GE Harcamaları

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun² 10. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, mükelleflerin münhasıran yeni **teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları** tutarının % 40'ını kurum kazancından **“Ar-Ge İndirimi”** olarak indirebilecekleri hükmüne yer verilmiştir. Yasa hükmü aşağıdaki gibidir.

“Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında hesaplanacak “Ar-Ge indirimi” kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirilir.”

“Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan giderlerden ve tamamen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmayan amortisman tabi iktisadî kıymetler için hesaplanan amortisman tutarlarından verilen paylar üzerinden Ar-Ge indirimi hesaplanmaz. Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devreder. Ar-Ge indiriminden yararlanılacak harcamaların kapsamını ve uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeler ile usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

2 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu hükme paralel diğer bir düzenleme de 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/1-9. bendinde yer almaktadır.

GVK'da yapılan düzenlemede KVK'da yer alan; **“Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutar, sonraki hesap dönemlerine devreder”** hükmüne yer verilmiş olmasını, GV mükelleflerinin söz konusu haktan yararlanamayacağı şeklinde yorumlamamak gerekir.

Konuyla ilgili olarak 1 No.lu KVK Genel Tebliği'nde gerekli açıklamalar yapılmıştır. Buna göre;

Ar-Ge faaliyeti, esas itibariyle denemelerin son bulduğu, ilk üretimin yapıldığı aşamada sona erer. **Ar-Ge projesi neticesinde elde edilen ürünün pazarlanabilir aşamaya geldiği andan itibaren Ar-Ge projesi bitmiş sayılır.** Bu tarihten sonra yapılan harcamalar Ar-Ge harcaması kapsamında değerlendirilmez. Ancak, tamamlanan bir proje sonucunda elde edilen **ürünün geliştirilmesi amacıyla yapılacak çalışmalar**, yeni Ar-Ge projesi olarak değerlendirilir.

Nihai ürünün oluşturulması aşamasında elde edilen ürünlerin kullanılabilirliğini ölçmek ve gerektiğinde değişiklik yapılmak üzere işletme içinde veya dışında test edilmesi amacıyla yapılan harcamalar Ar-Ge faaliyeti kapsamındadır. Ancak, **ticari üretimin planlanması ve seri üretim sürecine ilişkin harcamalarla, ürünün tanıtılması amacıyla üretilip dağıtılan numuneler için yapılan harcamalar** Ar-Ge faaliyeti kapsamı dışındadır. Bu kapsamda, mevcut teknolojinin kullanılmasıyla elde edilen, şekil ve estetiğe yönelik değişiklikler Ar-Ge faaliyeti kapsamı dışında sayılmaktadır.

1 No' lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde³ mükelleflerin Ar-Ge indiriminden yararlanabilmeleri için işletmelerin ayrı bir Ar-Ge departmanı kurmalarının zorunlu olduğu belirtilerek Ar-Ge faaliyetinin kapsamında değerlendirilecek gider çeşitlerinin;

İlk Madde ve Malzeme Giderleri;

Her türlü direkt ilk madde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ara mamul, yedek parça ve benzeri giderleri ile amortisman uygulamasına konu olmayan maddi ve gayri maddi kıymet iktisaplarına ilişkin giderleri kapsar. Hammadde ve diğer malzeme stoklarından Ar-Ge faaliyetlerinde fiilen kullanılan kısma ilişkin maliyetler Ar-Ge harcaması kapsamındadır. Bu nedenle, henüz Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılmamış olan hammadde ve diğer malzemelere ilişkin maliyetler tutarlarının stok hesabında, kullanılan, satılan ya da elden çıkarılanların da stok hesabından mahsup edilmek suretiyle izlenmesi gerekmektedir.

Personel Giderleri;

Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla çalıştırılan ve faaliyetin gerektirdiği nitelikte personel ile ilgili olarak tahakkuk ettirilen ücretler ile bu mahiyetteki giderlerdir. İşletmenin Ar-Ge departmanında çalıştırılan hizmetliler ve benzeri vasıfsız personel ile Ar-Ge departmanına tahsis edilmemiş olup günün bir kısmında Ar-Ge departmanında çalışan personele ödenen ücretler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

3 03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Genel Giderler;

Ar-Ge faaliyetlerini yürütmek amacıyla elektrik, su, gaz, bakım - onarım, haberleşme, nakliye ile Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi Ar-Ge faaliyetinin devamlılığını sağlamak için katlanılan diğer giderleri kapsar. Sigorta giderleri, Ar-Ge faaliyetlerinin bizzat yürütülmesi amacıyla kullanılan tesis için ödenen kira giderleri ile kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler bu kapsamdadır.

Bu giderlerin, Ar-Ge harcaması olarak değerlendirilebilmesi için, Ar-Ge departmanında fiilen kullanıldığının tespit ve tevsik edilmesi gerekmektedir. Çeşitli kıstaslara göre genel işletme giderleri üzerinden hesaplanacak paylar bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler;

Normal bakım ve onarım giderleri dışında Ar-Ge faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan mesleki veya teknik destek alınması veya bunlara yaptırılan analizlerle ilgili olarak yapılan ödemelerle, bu mahiyetteki diğer ödemelerdir.

Ar-Ge faaliyetinin esas itibariyle işletme bünyesinde yapılması gerekmektedir. Fiili kullanım durumunun tespit edilmesi ve ortak giderlerin de buna göre paylaşılması şartıyla bir kuruma ait olduğu halde diğer kurumlarla ortak kullanılan Ar-Ge departmanında yapılan Ar-Ge faaliyetleri işletme bünyesinde yapılmış sayılır. İşletmenin organizatörlüğünde olmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarına ait Ar-Ge merkezleriyle üniversiteler bünyesinde yapılan Ar-Ge faaliyetleri de bu kapsamda bulunmaktadır.

Ancak, Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında, proje bazında yerli ve yabancı teknik personelden mesleki ve teknik destek alınması veya bazı analizlerin dışarıda yaptırılması halinde bunlarla ilgili olarak yapılan ödemeler de Ar-Ge harcaması kapsamında değerlendirilecektir.

Vergi, Resim ve Harçlar;

Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin olan ve gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınan aynı vergi, resim ve harçları kapsar. Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerinin yürütüldüğü gayrimenkuller için ödenen vergiler, Ar-Ge projesinde kullanılmak üzere ithal edilen mallarla ilgili gümrük vergileri ile benzeri vergi, resim ve harçlar bu kapsamdadır.

Amortisman ve Tükenme Payları;

Doğrudan Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan bina, makine-tesis ve cihazlar, taşıtlar, döşeme ve demirbaş gibi maddi ve maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan amortisman ve tükenme paylarından oluşur. Ar-Ge faaliyetleri dışında diğer faaliyetlere tahsis edilen sabit kıymetlere ilişkin olarak ayrılan amortismanlar da Ar-Ge harcaması kapsamında bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, iktisadi kıymetin münhasıran Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılması ve bu kullanımın sürekli olması gerekmektedir. Ar-Ge departmanı dışında başka faaliyetlerde de kullanılan iktisadi kıymetlere ilişkin amortismanlar Ar-Ge harcaması kapsamında bulunmamaktadır.

Finansman Giderleri;

Ar-Ge projesi bazında yerli, yabancı ve uluslararası kurumlardan temin edilen kredilere ilişkin finansman giderlerinden ibaret olduğu belirtilmiş ve bu giderler arasında amortismanına tabi iktisadi kıymet alımlarına ilişkin harcamalar sayılmamıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu 'nun 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, kurumların kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlarına ilişkin giderlerinin veya istisna kapsamındaki faaliyetlerinden doğan zararlarının, istisna dışı kurum kazancından indirilmesinin kabul edilemeyeceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Söz konusu hükme göre, teknoloji geliştirme bölgelerinde veya serbest bölgelerde gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetlerinden bir kazanç doğması ve bu kazançla ilgili olarak 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesinde ya da 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun geçici 3. maddesinde yer alan istisnadan yararlanılacak olması durumunda, istisna uygulanacak kazancın elde edilmesine yönelik olarak yapılan harcamalar Ar-Ge indirim kapsamında değerlendirilmeyecektir. Diğer bir ifadeyle, kazancına istisna uygulanacak Ar-Ge faaliyetleri için yapılan harcamalar dolayısıyla ayrıca Ar-Ge indiriminden yararlanılması söz konusu değildir.

Özellikle Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'ndaki Ar-Ge personeline tanınan vergi avantajlarından yararlanmak amacıyla Ar-Ge faaliyetlerini teknokentlerde yürüten mükelleflerin bu bölgelerdeki Ar-Ge harcamaları üzerinden hesaplayacakları Ar-Ge indirimini diğer vergiye tabi kazançlarından indirmeleri mümkün bulunmaktadır.

Başka bir ifade ile teknoloji geliştirme bölgelerinde veya serbest bölgelerde yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin işletmenin merkez faali-

yetiyle ilgili olması ve anılan Kanunlarda yer alan kazanç istisnalarına konu olmaması durumunda, bu tür harcamalar Ar-Ge indirimi kapsamında değerlendirilecektir.

Gerek serbest bölgelerde (geçici md. 3) gerekse teknoloji geliştirme bölgelerinde (geçici md. 2) yürütülen faaliyetler sonucunda elde edilen kazançlar kurumlar vergisinden istisna tutulduğu için bu bölgelerden elde edilen kazançlar için herhangi bir Ar-Ge indirimi hesaplanmasına da gerek yoktur. Ancak, söz konusu bölgelerdeki Ar-Ge faaliyeti sonucunda meydana gelen gayrimaddi hakkın satışından elde edilecek kazanç kurumlar vergisi istisnası uygulanması veya uygulanacak olması halinde bu bölgeler dışındaki vergiye tabi gelirlerden Ar-Ge indirimi yapılmamalıdır. Özetle, hem Ar-Ge indiriminden hem de söz konusu bölge kazançlarına ilişkin kurumlar vergisi istisnasından birlikte yararlanılması mümkün olamaz.

5228 sayılı Kanun'un gerekçesinde, Ar-Ge indirimine ilişkin düzenlemenin, Ar-Ge faaliyetlerine yönelik olarak 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda yer alan teşvik edici düzenlemenin bir tamamlayıcısı niteliğinde olduğu belirtilmiştir. **Ar-Ge indirimi uygulaması açısından, Ar-Ge departmanının bulunduğu yerin önemi bulunmamaktadır.** Firmanın faaliyet yeri olması şartıyla, gerek firma merkezinin bulunduğu yerde veya ayrı bir yerde, gerekse teknoloji geliştirme bölgelerinde kurulan Ar-Ge departmanlarında yapılan harcamalar Ar-Ge indirimi kapsamında değerlendirilmelidir.

Ar-Ge faaliyetlerinin vergisel boyutu ile ilgili düzenlemeler genel olarak Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda yer almaktadır.

Eski yasal düzenlemeler çerçevesinde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10. maddesi hükmüne göre mükelleflerin işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %40'ı oranında hesaplanacak Ar-Ge indirimi kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirilmektedir.(31.07.2004 tarihinden sonraki yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik AR-GE harcamaları tutarı üzerinden)

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici ikinci maddesinde yönetici şirketlerin bu kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançları ile bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin münhasıran bu bölgedeki **Ar-Ge** faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları **31.12.2013** tarihine kadar gelir ve kurumlar müstesnadır. Ar-Ge'ye dayanmayan gelirler ile faiz, repo ve benzeri faaliyet dışı gelirlerin istisna kapsamı dışında tutulması gerekmektedir

Bölgede çalışan Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri de 31.12.2013 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 20. maddesi hükmüne göre; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir ya da kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu **bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri** katma değer vergisinden müstesnadır.

Ar-Ge harcamaları konusunda matrahtan indirim olanağından yararlanabilmek için Ar-Ge indiriminin uygulandığı ilk geçici vergi beyannamesinin verildiği tarihi izleyen ayın sonuna kadar sürdürülen Ar-Ge faaliyeti ile ilgili 86 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ekinde yer alan formata uygun bilgileri içeren bir raporun Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'ne elden ya da posta yoluyla gönderilmesi gerekmektedir.

Önceki dönemlerde vergi erteleme uygulamasından yararlanmak için başvuruda bulunan kuruluşlar Ar-Ge harcamalarına ait vergi ertelemesinden yararlanacak ve projelerin devam eden harcamalarıyla ilgili olarak Ar-Ge indirimi açısından yeni bir teknik inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Yeni Ar-Ge projeleri ile ilgili olarak inceleme yapılacaktır.

Kurumlar vergisi mükellefleri dönem içinde indirdikleri Ar-Ge harcamalarının %40'ı oranında hesaplayacakları Ar-Ge indirimini yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin **Tablo 5: Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisna ve İndirimler** bölümünün ilgili satırına yazarak indirebileceklerdir.

Aynı şekilde gelir vergisi mükellefleri tarafından yıllık gelir vergisi beyannamesinde **Tablo 2: Gelir Bildirimi** bölümünün ilgili satırına, geçici vergi beyannamesinde ise; kurumlar vergisi mükellefleri tarafından **Tablo 1: Matrah Bildirimi** bölümünün 10 numaralı satırına, gelir vergisi mükellefleri tarafından aynı bölümün 20 numaralı satırına yazılarak kazançtan indirilecektir.

Ar-Ge indiriminden yararlanan mükelleflerin yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamesinde yararlanılan Ar-Ge indiriminin doğru hesaplandığı ve uygulandığını belirten yeminli mali müşavirlik tasdik raporunu ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde bağlı bulunduk-

ları vergi dairelerine vermeleri gerekmektedir. Ar-Ge indirimine ait hususlara tam tasdik raporunda yer verilmiş olması halinde Ar-Ge indirimine ait olarak ayrıca tasdik raporu düzenlenmesine gerek yoktur.

Bir başka göz önüne alınması gereken nokta ise Ar-Ge harcamaları üzerinden hesaplanacak Ar-Ge indirimi geçici vergi dönemleri itibarıyla verilecek geçici vergi beyannamelerinde de uygulanacaktır.

Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılan amortismanına tabi iktisadi kıymetler için yatırım indiriminden yararlanılmış olsa bile aynı zamanda Ar-Ge indiriminden yararlanmak da mümkündür. Ayrıca **Ar-Ge indiriminden yararlanacak olan mükelleflerin aynı zamanda yatırım indirimi istisnasından yararlanması halinde ise Ar-Ge indirimi öncelikli olarak uygulanacak ve daha sonra yatırım indirimine imkan tanınacaktır.**

Ar-Ge İndirimine ilişkin 86 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği⁴ ne⁴ göre; Ar-Ge indiriminden yararlanmak isteyen mükellefler, proje ve uygulama aşamalarında aşağıda belirtilen belgeleri ilgili birimlere göndereceklerdir.

Ar-Ge indirimin uygulandığı ilk geçici vergi beyannamesinin verildiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar, sürdürülen Ar-Ge faaliyetiyle ilgili olarak 86 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin ekinde mevcut Ek:1'de yer alan formata uygun olarak hazırlanacak rapor, bir yazı ekinde Maliye Bakanlığına (Gelir İdaresi Başkanlığı elden veya posta yoluyla gönderilecektir.

4 20.02.2005 tarih ve 25733 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bakanlık, raporun genel değerlendirmesini yaptıktan sonra, değerlendirilmesi amacıyla projeyi Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) ve/veya üniversiteler ile araştırma yapılan konuda uzmanlaşmış kuruluşlara intikal ettirecektir. Mükellefe, proje bütçesinin % 0,3 ü oranında bir tutarı incelemeyi yapan kuruluşa ödenmesi için bir yazı gönderilecek, ancak bu tutar 15.000.-YTL' nı aşmayacaktır.

Ar-Ge projesine ilişkin incelemeyi yapacak kuruluş, ihtiyaç duyması halinde ilave bilgi veya belgeleri de isteyerek, kendi uzmanları veya görevlendireceği başka kuruluşlara ait uzmanlar marifetiyle gerekli incelemeleri kısa sürede yaptıracak, Tebliğin 2 numaralı ekinde yer alan formata göre düzenlenen değerlendirme raporunun bir örneğini Gelir İdaresi Başkanlığı'na gönderecektir

Ar-Ge İndirimine söz konusu olan Ar-Ge projeleri TÜBİTAK'a sunulmuş ve/veya TÜBİTAK tarafından desteklenen projeler ise bu projelerin proje numaraları başvuru yazısında özellikle belirtilmelidir. Desteklenen projelere ilişkin Destek Karar Yazısı ve/veya sözleşmesi yazı ekinde verilmelidir.

TÜBİTAK'tan destekleme kararı çıkmış Ar-Ge projeleri için 86 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin Ekinde Mevcut Ek:2 yerine TÜBİTAK'ın firmaya yazdığı destek yazısı ve proje sözleşmesi Maliye Bakanlığı'na gönderilecektir. Bu kapsamdaki firmalardan proje bütçesinin % 0,3'ü tutarında inceleme ücreti istenmeyecektir.

TÜBİTAK'tan destekleme kararı çıkmamış, ancak değerlendirme süreci devam eden projeler için değerlendirme sürecinin tamamlanmasına kadar bir şey yapılmayacak. Değerlendirme sonucu Maliye Bakanlığı'na iletilecektir. TÜBİTAK'a bugüne kadar araştırma ve geliştirme projesi vermemiş firmaların projeleri için süreç tebliğde

belirtildiği Şekilde devam edecek ve bu firmalardan proje bütçesinin % 0.3' ü kadar inceleme ücreti istenecektir

Yapılan bir harcamanın Ar-Ge indirimine konu edilebilmesi için Ar-Ge faaliyeti kapsamında yapılmış olması gerekir.

AŞağıda belirtilen amaçlara yönelik faaliyetler Ar-Ge faaliyetleri olarak kabul edilmektedir:

1- Bilimsel ve teknolojik alanlardaki belirsizlikleri gidermek ve bunları aydınlatmak amacıyla, bilim ve teknolojinin gelişmesini sağ-layacak yeni teknik bilgilerin elde edilmesi.

2- Yeni üretim yöntem, süreç ve işlemlerinin araştırılması veya ge-liştirilmesi.

3- Yeni ürünler, madde ve malzemeler, araçlar, gereçler, işlemler, sistemler geliştirilmesine yönelik olarak yeni yöntemler geliştiril-mesi veya yeni teknikler üretilmesi.

4- Bir ürünün maliyetini düşürücü, kalite, standart veya performan-sını yükseltici yeni tekniklerin / teknolojilerin araştırılması.

5- Yeni ve özgün tasarıma dayanan yazılım faaliyetleri.

AŞağıda sayılan faaliyetler Ar-Ge faaliyetleri kapsamında değerlen-dirilmeyecektir:

- Pazar araştırması yada satış promosyonu,
- Kalite kontrol,
- Sosyal bilimlerdeki araŐtırmalar,

- Petrol, doğalgaz, maden rezervleri arama ve sondaj faaliyetleri,
- İcat edilmiş yada mevcut geliştirilmiş süreçlerin kullanımı,
- Biçimsel değişiklikler (Tebliğin III-A bölümündeki amaçlara yönelik olmayan şekil, renk, dekorasyon vb. gibi estetik ve görsel değişiklikler),
- Bilimsel ve teknolojik yenilik doğurmayan rutin faaliyetler (rutin veri toplama, rutin analizler için kullanılan program, yazılım vs, üretilen prototiplerin rutin ayarlamaları),
- İlk kuruluş aşamasında kuruluş ve örgütlenmeyle ilgili araştırma giderleri,
- Proje sonucunda geliştirilen ürüne ilişkin fikri mülkiyet haklarının korunmasına yönelik çalışmalar,
- Numune verilmek amacıyla prototiplerden kopyalar çıkarılıp dağıtılması ve reklam amaçlı tüketici testleri,

Yıllık Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyannamesi İle Birlikte İstenecek Belgeler

a) Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporu

02.01.1990 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan “Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler, Tasdik Konuları ve Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” hükümleri uyarınca “Ar-Ge indirimi” ile ilgili işlemler yeminli mali müşavirlerin tasdik edeceği konular kapsamına alınmıştır.

Ar-Ge indiriminden yararlanan mükelleflerin, yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamesinde yararlanılan Ar-Ge indiriminin doğru

hesaplandığı ve uygulandığına ilişkin YMM tasdik raporunu ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde bağlı buldukları vergi dairelerine vermeleri gerekmektedir. Ar-Ge indirimine ilişkin hususlara tam tasdik raporunda yer verilmiş olması durumunda, Ar-Ge indirimine ilişkin olarak ayrıca tasdik raporu düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

b) Tasdik Raporunda Yer Alması Gereken Hususlar

YMM tasdik raporunda en azından aşağıdaki bilgilerin bulunması gerekmektedir.

- Tasdik raporuna eklenecek olan ve teknik kuruluşlarca düzenlenmiş olan “Ar-Ge Değerlendirme Raporunda” belirtilen projenin veya projelerin hangi aşamada bulunduğu, bu projelerin sonuçları ile uygulanma durumuna ilişkin mükellef kurumdan alınan bilgiler.

- Ar-Ge departmanına ilişkin mükellef kurumdan alınan bilgiler (yeri, hacmi, teknik donanımı ve varsa kullanılan diğer laboratuvarlar vb. diğer hususlar).

- Ar-Ge indirimine konu olan harcamaların ana gruplar itibariyle dökümü (harcamaların ayrıntılı dökümüne rapor ekinde yer verilecektir).

- Dönem içinde Ar-Ge departmanında kullanılan ve Ar-Ge indirimi-ne konu edilen sabit kıymetlere ilişkin liste ve bunlar için ayrılan amortismanlar tutarları.

- Dönem içinde alınan ilk madde, yarı mamül ve diğer sarf malzemeleri listesi, kullanım, iade, satış ve çıkan firelere ilişkin tutar ve miktar itibariyle bilgiler.

- Ar-Ge ünitesinde çalışanlar ve ücretleri (Ar-Ge indiriminden yararlanabilecek personelin listesi ve ilgili dönemde bunlara ödenen ve gider kaydı yapılan ödemelere ilişkin döküm).
- Dışarıdan alınan danışmanlık, ekspertiz ve benzeri hizmetlere ilişkin bilgiler (alınan kişi / kurum adı, vergi kimlik numarası, fatura tarih ve numarası, tutarı ve KDV'si).
- Geçici vergi dönemleri itibariyle uygulanan Ar-Ge indirimi tutarları.
- Uygulanması gereken Ar-Ge indiriminin hesaplanması.

Ar-Ge indirimine ilişkin hükümler 5228 sayılı Kanunla 31.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiş olduğundan, bu tarihe kadar yapılan Ar-Ge harcamaları ile ilgili olarak Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının 5228 sayılı Kanunla değişmeden önceki vergi ertelemesine ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı çerçevesinde Para – Kredi Koordinasyon Kurulunun 9/9/1998 tarih ve 98/16 sayılı Kararına istinaden yayımlanan 98/10 sayılı Araştırma – Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ çerçevesinde Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, sanayi kuruluşlarının uzman kurumlar tarafından Ar-Ge niteliğine sahip olduğu tespit edilen projeleri kapsamında izlenip değerlendirilebilen giderlerinin belli bir oranının hibe şeklinde karşılanmakta veya bu projelere geri ödeme koşuluyla sermaye desteği sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde geri ödeme koşuluyla sermaye desteği olarak sağlananlar, borç mahiyetinde olup ticari kazançta dahil edilmesi söz konusu değildir. Ancak, bu mevzuat çerçevesinde hibe şeklinde sağlanan destek tutarları ile diğer kurumlar-

dan bu mahiyette sağlanacak her türlü destek tutarları ticari kazancın bir unsuru olarak kazançta dahil edilecektir. Maliyetleri sağlanan bu tür desteklerle karşılanan Ar-Ge harcamaları da, Ar-Ge indiriminin hesabında dikkate alınacaktır

Gelir Vergisi Kanununun 94/6-b alt bendinde, 4842 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle kar payları üzerinden yapılan vergi tevkifatı karın dağıtılması aşamasına bırakılmış olduğundan, Ar-Ge indirimi nedeniyle kurumlar vergisi matrahına dahil edilmeyen kazancın dağıtılması durumunda, dağıtılan kazançlar üzerinden %10 oranında tevkifat yapılacaktır.

II. 2. Yeni Yasal Düzenlemeler Kapsamında AR-GE Harcamaları

Teknoloji yatırımlarında rakiplerinin çok gerisinde kalan Türkiye, bu kısır döngüyü kırmak için Ar-Ge teşviklerinde radikal kararlar aldı. Yüzde 100'e varan vergi indirimi öngören Ar-Ge Yasası'nın, yeni buluşlara milyarlarca dolar harcayan dev şirketleri Türkiye'ye çekmesi beklenmektedir.

Türkiye'nin yükte hafif pahada ağır ürünlerin ihracatından daha fazla pay alması amacıyla çıkarılan Ar-Ge Kanunu, yatırımlar için yeni bir kapı aralamaktadır. Otomotivden ilaca, telekomünikasyondan tekstile kadar pek çok sektörde araştırma geliştirme faaliyetlerine verilecek teşvikler, şimdiden şirketlerin ilgi odağı olmuştur.

Teknoloji tabanlı yenilikçi şirketlerin ilk yıllarındaki bu finansman ihtiyacını çözmek adına kamu başta ARGE fonları ve KOBİ hibe destekleri olmak üzere farklı araçlar kullanmaktadır. Ancak bunlar yeterli değildir. Bu sürecin en önemli oyuncularını arasında melek yatırımcılar ve kamu-özel sektör işbirliğinde kurulan kuruluş sermayesi fonları yer almaktadır.

5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'la yapılan düzenlemeler özetle şunlardır:

- Daha önce % 40 olan indirim % 100'e çıkartılmıştır.

-Teknoloji merkezi işletmelerinde ve işletmelerin Ar-Ge merkezlerinde gerçekleştirilen Ar-Ge harcamalarının tamamının matrahtan indirimine olanak sağlanmıştır.

- Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamının matrahtan indirimine olanak sağlanmıştır.

- Rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamının matrahtan indirimine olanak sağlanmıştır.

- Belirli bir sayının üzerinde Ar-Ge personeli istihdam eden sermaye şirketleri bünyesinde kurulacak Ar-Ge merkezlerine yönelik ek Ar-Ge indirimi öngörülmüştür.

- Yapıldığı dönemde indirilemeyerek sonraki dönemlere devredilen Ar-Ge indirimi tutarın reel değeriyle indirimini sağlamak için, sonraki dönemlerde yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınması sağlanmıştır.

- Desteklenmesi öngörülen projelerde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin, bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar için yüzde doksanı, diğerleri için yüzde sekseni gelir vergisinden müstesna tutulmuştur.

- Bu Kanun'la desteklenmesi öngörülen projelerde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi iş-

veren hissesinin yarısının, beş yıl süreyle Hazinece karşılanması öngörülmüştür.

- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısının, beş yıl süreyle hazine tarafından karşılanması öngörülmüştür.

- Kanun kapsamındaki Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesna tutulmuştur.

- Koşulları taşıyanlara teminat alınmaksızın 100.000 (birden fazla kamu idaresinden alınması halinde toplam 10.000.000) YTL'ye kadar teknogirişim sermaye desteği verilmesi öngörülmüştür.

1. Gelir ve Kurumlar Vergisi Ar-Ge İndirimi

28.02.2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'la⁵; teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, Ar-Ge projelerinde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde yapılan harcamalar ile teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen harcamalar için % **100 "Ar-Ge indirimi"** getirilmiştir.

5746 sayılı Kanun'la yeni bir "Ar-Ge indirimi" getirilirken, Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/9 ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-a maddelerinde yer alan Ar-Ge indiriminin varlığı da oran değişikliğiyle korunmuştur.

5 12.03.2008 tarih ve 26814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/9 ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-a maddeleri kapsamında, işletmeler bünyesinde gerçekleştirilen, münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 100'ü "**Ar-Ge indirimi**" olarak beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilmektedir.

Daha önce bu oran % 40 iken, 5746 sayılı Kanun'la % 100'e çıkarılmıştır. Oran değişikliği dışında bu Kanun'la yapılmış başka bir değişiklik yoktur. Bu maddeler kapsamında indirimden yararlananlar, aynı koşullar ve uygulama esasları çerçevesinde indirimden yararlanmaya devam edebileceklerdir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/9 ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-a maddeleri kapsamında Ar-Ge indiriminden, yerli veya yabancı, büyük veya küçük ayırımı olmaksızın ve faaliyet alanına bakılmaksızın bütün mükellefler yararlanabilmektedir. Teşvikten yararlanabilmek için belirli büyüklükte harcama yapma zorunluluğu da yoktur. İndirimden yararlanabilmek için önemli olan; **harcamanın yeni teknoloji arayışına yönelik faaliyetlerle ilgili ve işletmenin bünyesinde yapılmış olmasıdır.**

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/9 ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-a maddeleri kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlanabilmek için, iki koşulun gerçekleşmesi gerekir.

Bu koşullardan birincisi, **harcamanın Ar-Ge harcaması niteliğinde** yani yeni teknoloji arayışına yönelik faaliyetlerle ilgili olmasıdır.

İkinci koşul ise, **indirimden yararlanacak mükellefe ait işletmenin bünyesinde yapılmış olmalıdır.** Maliye Bakanlığı, 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde, işletme bünyesinde olmaması-

na rağmen **bazı harcamaları da işletme bünyesinde yapılmış harcama olarak kabul etmiştir**. Bu harcamalar;

1- Fiili kullanım durumunun tespit edilmesi ve ortak giderlerin de buna göre paylaşılması şartıyla, bir kuruma ait olduğu halde diğer kurumlarla ortak kullanılan Ar-Ge departmanında yapılan Ar-Ge harcamaları,

2- İşletmenin organizatörlüğünde olmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarına ait Ar-Ge merkezleriyle üniversiteler bünyesinde yapılan Ar-Ge harcamaları,

3- Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında, proje bazında yerli ve yabancı teknik personelden mesleki ve teknik destek alınması veya bazı analizlerin dışarıda yaptırılması halinde, bunlarla ilgili olarak yapılan ödemeler,

Olarak sınıflandırılabilir.

Ar-Ge indirimini için yapılacak harcama için öngörölmüş asgari bir tutar bulunmamakla beraber, her tutardaki harcama için indirim oranı vardır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları kapsamında yararlanılan Ar-Ge indirimini uygulama prosedürü 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğiyle belirlenmiştir. Prosedür özet olarak aşağıdaki gibidir:

Maliye Bakanlığına Başvuru: Ar-Ge indiriminin uygulamaya başlayacağı döneme ait geçici vergi beyannamesinin verileceği tarihe kadar, yapılan AR-Ge faaliyetiyle ilgili olarak Genel Tebliğ ekinde yer alan formata uygun olarak hazırlanmış raporun bir yazı ekinde Maliye Bakanlığına (Gelir İdaresi Başkanlığı) gönderilmesi gerekir.

Bakanlık Tarafından Yapılan İşlemler: Maliye Bakanlığı, verilen raporun genel değerlendirmesini yaptıktan sonra, projenin bilimsel olarak incelenerek münhasıran yeni bilgi ve teknoloji arayışına yönelik olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla, projeyi Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) ve/veya üniversiteler ile araştırma yapılan konuda uzmanlaşmış kuruluşlara itikal ettirir. Bu aşamada Ar-Ge indiriminden yararlanmak isteyen mükellefe, 15.000 YTL'yi geçmemek üzere proje bütçesinin % 0,3'ü oranında bir tutarı incelemeyi yapan kuruluşa ödenmesi için bir yazı gönderir.

TÜBİTAK Tarafından Yapılan İşlemler: Bakanlıktan gelen yazı üzerine TÜBİTAK kendi uzmanları veya görevlendirdiği başka kuruluşlara ait uzmanlardan yararlanarak gerekli incelemeleri yaptırır, Tebliğin 2 numaralı ekinde yer alan formata göre düzenlenen değerlendirme raporunun birer örneğini Gelir İdaresi Başkanlığına ve başvuru sahibine gönderir.

Projenin incelenerek yeni bilgi ve teknoloji arayışına yönelik olup olmadığı TÜBİTAK ve/veya üniversiteler ile araştırma yapılan konuda uzmanlaşmış kuruluşlarca belirlenir. Ar-Ge indiriminden yararlanabilmek için, bu kurum ve kuruluşların olumlu raporlarının alınmış olması şarttır.

Yeminli Mali Müşavir İncelemesi: Ar-Ge indirimi ile ilgili işlemler yeminli mali müşavirlerin tasdik edeceği konular kapsamındadır.

Ar-Ge indiriminden yararlanan mükelleflerin, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinde yararlanan Ar-Ge indiriminin doğru hesaplandığı ve uygulandığına ilişkin YMM tasdik raporunu, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde bağlı buldukları vergi dairelerine vermeleri gerekmektedir.

Ar-Ge İndirimi Tutarının Beyannamede Gösterilmesi: Hesaplanan Ar-Ge indirimi tutarının, gelir vergisi mükellefleri tarafından yıllık gelir vergisi beyannamesinde “Tablo II- Gelir Bildirimi” bölümünün ilgili satırına, geçici vergi beyannamesinde ise, “Tablo I- Diğer İndirimler” bölümünün ilgili satırına yazılarak kazançtan indirilmesi gerekir.

5746 sayılı Kanun’un 3. maddesinin birinci fıkrasıyla,

- **Teknoloji merkezi işletmelerinde,**

- **Ar-Ge merkezlerinde,**

- **Kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen Ar-Ge ve yenilik projelerinde,**

- **Rekabet öncesi işbirliği projelerinde,**

- **Teknogirişim sermaye desteklerinden yararlananlarca gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde,**

yapılan harcamaların tamamının, kurumlar tarafından kurum kazancının, ticari kazanç sahibi gelir vergisi mükellefleri için ise ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılması öngörülmüştür.

Kanun’un 3. maddesinin birinci fıkrasıyla, **500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerinde ayrıca o yıl yapılan Ar-Ge ve yenilik harcamasının bir önceki yıla göre artışının yarısının,** kurum kazancının veya ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılması hükme bağlanmıştır.

Yapılan düzenlemeyle, 500 ve üzerinde tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden bir Ar-Ge merkezinde Ar-Ge harcaması ar-

tışı ayrıca teşvik edilmiş, yıllara göre harcama azalması için herhangi bir özel hüküm konmamıştır. Harcama tutarının bir önceki yıla göre azaldığı durumlarda, yapılan harcama tutarı üzerinden indirim yapılacaktır.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden, Kanun'da yer alan koşullara uyulması şartıyla; yerli veya yabancı, büyük veya küçük ayırımı olmaksızın ve faaliyet alanına bakılmaksızın bütün mükellefler yararlanabilmektedir.

Teşvikten yararlanabilmek için belirli büyüklükte harcama yapma zorunluluğu yoktur. İndirimden yararlanabilmek için önemli olan; harcamanın yeni teknoloji arayışına yönelik faaliyetlerle ilgili ve Kanun'da tanımlanan yerlerde yapılmış olmasıdır.

5746 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeyle, gelir vergisi mükellefleri için Ar-Ge indirimi sadece ticari kazançla sınırlandırılmıştır. Bu sınırlamanın biri önemli, diğeri önemsiz olarak nitelenebilecek iki sonucu olacaktır.

Önemsiz olan sonuç; ticari faaliyet dışındaki faaliyetlerle uğraşanların, örneğin zirai faaliyetle uğraşanların Ar-Ge indiriminden yararlanmalarının mümkün olmamasıdır. Bu sonuç önemsizdir, çünkü tanımlı gereği Ar-Ge faaliyeti ancak imalat işletmeleri bünyesinde yapılabilecek bir faaliyettir ve bu özelliği nedeniyle Ar-Ge harcaması ve dolayısıyla da Ar-Ge indirimi ticari faaliyetle uğraşan mükelleflere özgüdür. Kanun'la yapılan sınırlama bu nedenle farklı bir sonuç yaratmayacaktır.

5746 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemenin birinciye göre daha önemli olabilecek ikinci sonucu, ticari faaliyet kapsamında yapılacak Ar-Ge harcamalarının, ticari kazanç dışındaki gelir unsurlarından indirilememesidir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesi kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlananlar için, kazanç unsurları itibariyle bir sınırlama yoktur. Dolayısıyla ticari kazanç sahipleri tarafından yapılan Ar-Ge harcamalarının, bütün gelir unsurlarından indirimi mümkündür.

Yapılan bir harcamanın 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indirimine konu edilebilmesi için iki koşulun bulunması gerekmektedir. Bu koşullardan birincisi, harcamanın Kanun'un 2. maddesinde tanımlanan Ar-Ge veya yenilik harcaması niteliğinde olmasıdır. İkinci koşul ise, harcamanın Kanun'un 3/1. maddesinde belirlenen yerlerde veya projelerde gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Kanun'da yapılan tanıma göre AR-GE harcamalarına ilişkin yenilik ise; sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilen, mevcut pazarlara başarıyla sunulabilecek ya da yeni pazarlar yaratabilecek; yeni bir ürün, hizmet, uygulama, yöntem veya iş modeli fikri ile oluşturulan süreçleri ve süreçlerin neticelerini ifade etmektedir.

Kanun'un 4. maddesinde Kanun'un uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esasların, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik henüz yayımlanmamıştır. Hazırlanan Yönetmelik Taslağı, Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'nün resmi internet sitesinde (<http://www.gep.gov.tr/>) bir süre yer almış, ancak kaldırılmıştır.

Yönetmelik Taslağında, Ar-Ge sayılan ve sayılmayan faaliyetler ile Ar-Ge ve yenilik harcamalarının sınırının ayrıntılı olarak belirlendiği görülmüş olup, Yönetmelikte bu ayrıntının yer alacağı tahmin edilmektedir.

5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminin uygulama prosedürü henüz açıklanmış değildir. Bir önceki bölümde açıklandığı üzere; Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları kapsamında yararlanan Ar-Ge indirimi uygulama prosedürü ile aynı veya benzer olacağı kuvvetle muhtemeldir.

Gelir vergisi mükelleflerinde; bir yıla ait olarak yapılan Ar-Ge harcamasının, zarar beyanı veya gelirin yetersiz olması nedeniyle ilgili yılda tamamen indirilememesi halinde, zarar tutarını artırıcı etki yapması veya kalan tutarın izleyen yıllara ait beyan edilen gelirden indirilmesi mümkün değildir.

Kurumlar vergisi mükelleflerinde; matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutarın, sonraki hesap dönemlerine devretmesi mümkündür. Ar-Ge harcaması tamamen indirim konusu yapıncaya kadar devredebilir. Devreden tutar, izleyen yıllarda yeniden değerlendirilerek artırılarak indirim konusu yapılır.

5746 sayılı Kanun'un 3/2. maddesiyle, sayılan işletme veya projelerde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin, bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin; doktoralı olanlar için yüzde doksanınin, diğerleri için yüzde seksenin gelir vergisinden müstesna tutulmuştur.

Teşvikten yararlanılabilmesi için;

- Kendisine ücret ödemesi yapılan kişilerin maddede sayılan işletmelerde veya projelerde çalışıyor olması,
- Çalışanların Ar-Ge personeli veya destek personeli olması, gerekmektedir.

İlgili madde çerçevesinde sağlanan teşvik, kapsamdaki Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin belli bir kısmının gelir vergisinden müstesna tutulmasıdır.

Ücretleri kısmen gelir vergisinden müstesna tutulan çalışanlar, Ar-Ge personeli ve destek personeli. Kanun'un 2. maddesinde yapılan tanımlara göre;

Ar-Ge personeli; Ar-Ge faaliyetlerinde doğrudan **görevli araştırmacı** (Ar-Ge faaliyetleri ile yenilik tanımı kapsamındaki projelerde, yeni bilgi, ürün, süreç, yöntem ve sistemlerin tasarım veya oluşturulması ve ilgili projelerin yönetilmesi süreçlerinde yer alan en az lisans mezunu uzmanlar) ve **teknisyenleri** (mühendislik, fen ve sağlık bilimleri alanlarında yüksek öğrenim görmüş ya da meslek lisesi veya meslek yüksek okullarının teknik fen ve sağlık bölümlerinden mezun, teknik bilgi ve deneyim sahibi kişiler) ifade etmektedir.

Destek personeli ise, Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili **yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personeli** ifade etmektedir.

Diğer taraftan, yasal düzenlemede destek personeli için de bir sınırlama konmuş olup, teşvikten yararlanacak olan **destek personelinin tam zaman eşdeğeri sayısının, toplam tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu geçmemesi** öngörülmüştür. Asgari Ar-Ge personeli sayısının hesabında ise fiilen ve tam zamanlı olarak çalışan personelin üçer **aylık dönemler itibarıyla ortalama** esas alınacaktır.

Destek personeli sayısının, toplam tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının % 10'unu geçmesi halinde, bu oranı geçen destek personelinin ücretleri için istisna uygulanmaması gerekir. Kanun'da bu durumda hangi personelin ücreti için teşvikin uygulan-

mayacağı belirlenmemiştir. Bu durumda hangi personelin ücretinin istisna kapsamında değerlendirileceğine işveren serbestçe karar verebilecektir.

Düzenlemeyle destek personelinin sayısı toplam sayının belirli oranı ile sınırlanarak nitelikli personel için teşvik sağlanmak istenmiştir. Ancak Kanun'da yapılan Ar-Ge personeli tanımının, Ar-Ge faaliyeti tanımı dikkate alındığında yeterince nitelikli olmayan personeli de kapsadığı, bu personel için ise herhangi bir sınırlamanın öngörülmediği anlaşılmaktadır.

5746 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan bir başka düzenlemeye göre, bu Kanun kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlananların 5084 sayılı Yatırımın ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un aynı nitelikteki gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanması mümkün değildir. Ancak, bu Kanun kapsamında istisnadan yararlanılamayan Ar-Ge ve destek personeli dışında kalan personel ile tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının % 10'unu aşan destek personeli gerekli şartların taşınması halinde 5084 sayılı Kanun'da öngörülen teşvikten yararlanmalarına bir engel bulunmamaktadır.

Kanun'un 4. maddesinde Kanun'un uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esasların, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik henüz yayımlanmamıştır. Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde bir süre yer alan ancak bu bültenin yayımı tarihi itibarıyla kaldırılmış bulunan Yönetmelik Taslağında, gelir vergisi teşvikinden yararlanabilmesi için muhtasar beyanname ile birlikte yönetmeliğin 5 no.lu

ekinde yer alan **“5746 sayılı Kanun kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikine ilişkin bildirim”**in doldurularak bağlı bulunulan vergi dairesine verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu uygulama benzer diğer teşviklerde de uygulanmış veya uygulanmakta olup, Yönetmelik Taslağında değişiklik olsa da aynı veya benzeri bir tablonun muhtasar beyanname ekinde ilgili vergi dairesine verileceği tahmin edilmektedir.

5746 sayılı Kanun’un 3. maddesiyle getirilen gelir vergisi stopajı teşviki 01.04.2008 tarihi itibariyle yürürlüğe girecektir. Teşvik 31.12.2023 tarihine kadar uygulanacaktır.

5746 sayılı Kanun’un 3/3. maddesiyle, sayılan işletme veya projelerde çalışan **Ar-Ge ve destek personeli ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nun geçici 2. maddesi uyarınca** ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin, bu çalışmalarını karşılığında **elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısının**, her bir çalışan için **beş yıl süreyle** Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması öngörülmüştür.

Düzenlemeden görüleceği üzere, iki ayrı grup çalışanlar için destek getirilmiş olup, aşağıda her iki gruba sağlanan destek ayrı ayrı açıklanacaktır. Birinci grupta, 5746 sayılı Kanun’un 3/3. maddesinde sayılan işletme veya projelerde çalışan personelin, ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısının Hazineден karşılanabilmesi için;

- Kendisine ücret ödemesi yapılan kişilerin maddede sayılan işletmelerde veya projelerde çalışıyor olması,
- Çalışanların Ar-Ge personeli veya destek personeli olması gerekmektedir.

Bu sayılanlar dışındaki yerlerde veya projelerde çalışanlar için sigorta primi desteği uygulanmadığı gibi, bu projelerde çalışsalar da hi, kamu personeli ücretleri için destek uygulanmamaktadır.

İkinci grup destek kapsamında; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesinde yer alan personele sağlanan destek içeriğinde; **bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve AR-GE personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31.12.2013 tarihine kadar her türlü vergiden müstesna tutulmuştur. 4691 sayılı Kanun'da sayılan personelin ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesi için ise herhangi bir destek getirilmemiştir.**

5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'la, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personelin, bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısının, her bir çalışan için beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması öngörülmüştür.

Düzenlemeye göre destekten yararlanmak için aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi gerekir:

- Ücret gelirinin bölgede çalışılan görevler nedeniyle elde edilmiş olması gerekir. Personelin hem teknoloji geliştirme bölgesi içinde hem de bölge dışındaki projelerde çalışıyor olması halinde, sadece bölge içerisinde çalışılan süreye tekabül eden ücret kısmı üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesi için destekten yararlanılabilir. Bu çerçevede örneğin, bölgede geliştirilen projelerin pazarlanması amaçlı olarak bölge dışında da görev yapılması halinde, ücretin bölge dışındaki süreye isabet eden kısmı için destekten yararlanılmaz.

- Ücretin, personelin araştırma, yazılım ve AR-GE çalışmaları ile ilgili olması gerekir. Bu faaliyetler dışında kalan görevler dolayısıyla ödenen ücretlerin destek kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Bölgede araştırmacı, yazılımcı ve AR-GE personeli dışında kalan diğer personele yapılan ücret ödemeleri de destek kapsamında değildir.

Teknoloji geliştirme bölgelerinde elde edilen ücretler üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısının Hazinece karşılanmasıyla ilgili destek sürelidir ve 31.12.2013 tarihinde sona erektir. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalıştırılan araştırmacı, yazılımcı ve AR-GE personelinin kanuni izin süreleri içerisinde hak kazandıkları ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hisseleri için de destekten yararlanılabilir.

5746 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan bir başka düzenlemeye göre, bu Kanun kapsamında sigorta primi desteğinden yararlananların 5084 sayılı Yatırımın ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un aynı nitelikteki desteğinden yararlanması mümkün değildir. Ancak, bu Kanun kapsamında istisnadan yararlanılamayan Ar-Ge ve destek personeli dışında kalan personel ile tam zamanlı Ar-Ge personeli sayısının % 10'unu aşan destek personeli gerekli şartların taşınması halinde 5084 sayılı Kanun'da öngörülen destekten yararlanmalarına bir engel yoktur.

Kanun'un 4. maddesinde Kanun'un uygulamasına ve denetimine ilişkin usul ve esasların, TÜBİTAK'ın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından birlikte çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu yönetmelik henüz yayımlanmamış olmakla birlikte; Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'nün resmi internet site-

sinde bir süre yer alan, ancak bu bültenin yayımı tarihi itibariyle kaldırılmış bulunan Yönetmelik Taslağında;

- Destekten yararlanılabilmesi için **teşvik kapsamına giren ve girmeyen sigortalılar için iki farklı aylık sigorta prim ve hizmet belgesi** düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına verilmesi gerektiği,

- Aylık prim ve hizmet belgesinin süresi içinde “... **sayılı Kanun kapsamına girenler**” şeklinde verilmesinin yeterli olduğu ve bu konuda ayrıca yazılı talepte bulunulmasına gerek bulunmadığı,

- Destekten yararlanılabilmesi için **aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde verilmesi gerektiği**, yasal süre geçtikten sonra verilmesi halinde, bu belgelerdeki sigorta primlerinin sigortalı ve işveren hisselerinin tümünün işverenden tahsil edileceği,

- İşveren hissesine ait sigorta primlerinin Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanabilmesi için **sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile bu ödenekten karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olmasının şart olduğu**, işveren tarafından ödenmesi gereken sigorta primlerinin geç ödenmesi halinde Maliye Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan **gecikme zammının da işverenlerden tahsil edileceği**,

belirtilmektedir.

Uygulamanın şekliyle ilgili olarak Yönetmeliğin yayımlanarak yürürlüğe girmesinin beklenmesi ve buna göre hareket edilmesi faydalı olacaktır.

5746 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle getirilen sigorta primi desteği 01.04.2008 tarihi itibariyle yürürlüğe girecektir. Destek geçici süreli olup;

- Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarla desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütölen Ar-Ge ve yenilik projeleri ile rekabet öncesi işbirliği projelerinde ve teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde alışan Ar-Ge ve destek personeli için **31.12.2023**,

- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2. maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden istisna olan personel için **31.12.2013**,

tarihine kadar uygulanacaktır.

5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3/4. maddesiyle, bu Kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlar **damga vergisinden müstesna tutulmuştur.**

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3/4. maddesiyle, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından bu Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki koşulları taşıyanlara bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın 100.000 Yeni Türk Lirasına kadar teknogirişim sermayesi desteğinin hibe olarak verilmesi hükme bağlanmıştır.

Düzenlemeye göre, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü tarafından yapılan ödemelerin toplamı, her takvim yılı için 10.000.000 Yeni Türk Lirasını geçemeyecek, bu tutarlar, takip eden yıllarda yeniden değerleme oranında artırılmak suretiyle uygulanacaktır.

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3/6. maddesiyle, **rekabet öncesi işbirliği projelerinde** işbirliğini oluşturan kuruluşların bu işbirliğine yaptıkları katkıların, işbirliği protokolünde belirlenen kuruluşlardan biri adına açılacak özel bir hesapta izlenmesi ve proje hesabında toplanan tutarların, **proje özel hesabı açan kuruluşun kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmaması öngörülmüştür.** Proje hesabında toplanan tutar gerçekte de vergiye tabi bir gelir niteliği taşımamakta olup, her hangi bir duraksamaya neden olmamak için bu hükmün konulduğu anlaşılmaktadır.

İlgili Kanun'un 3/7. maddesinde yapılan düzenlemeyle de, Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde bulunanların; **kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları desteklerin özel bir fon hesabında tutulacağı, bu fonun, vergiye tabi kazancın ve ilgili yılda yapılan Ar-Ge harcaması tutarının tespitinde dikkate alınmayacağı** hükme bağlanmıştır. Yapılan düzenlemeyle, bir yandan başta kamu kurumları olmak üzere başka kurumlarca yapılan katkıların harcanması halinde ayrıca teşvikten yararlanılması engellenmiş, bir yandan da alınan katkının bir kısmının vergi olarak tekrar işletmeden çıkmasının önüne geçilmiştir.

Kanun'un 3/7. maddesi çerçevesinde oluşturulan fonun, elde edildiği hesap dönemini izleyen beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğratılmış sayılmaktadır.

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3/4. maddesiyle, Ar-Ge faaliyetleri kapsamında yapılan harcamaların, faaliyet sonucunda bir iktisadi kıymet oluşmuşsa amortisman yoluyla itfa edilmesi, bir iktisadi kıymet oluşmaması

halinde ise doğrudan gider yazılması öngörülmüştür. Ar-Ge harcamalarının giderleştirilmesi konusunda bugüne kadar en kapsamlı açıklama 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde yapılmıştır.

Tebliğde, kural olarak, gayrimaddi hakka yönelik olarak yapılan araştırma ve geliştirme harcamalarının tamamının aktifleştirilmek zorunda olduğu, ancak gayrimaddi hakka yönelik olmayan ve Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde aktifleştirilmesi gerekmeyen harcamaların doğrudan gider yazılabileceği belirtilmiştir.

Kanun'da öngörülen şartların ihlali veya teşvik ve destek unsurlarının amacı dışında kullanılması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılmaktadır. Bu durumda ziya uğrayan verginin, vergi ziyayı cezası ve gecikme faiziyle birlikte ödenmesi gerekecektir.

III. AR-GE Harcamalarının Muhasebe Boyutu

III.1. Genel Özellikler:

Araştırma ve geliştirme giderleri, yeni bir ürün veya ileri bir teknoloji geliştirmek için yapılan araştırma giderleri ile araştırma bulgularının yeni ürünler, varlıklar, üretim yöntemleri, sistemler veya hizmetler için projeye dönüştürülmesinde katlanılan geliştirme giderlerinden oluşur. Araştırma ve geliştirme maliyeti;

a) Araştırma ve geliştirmeye ilgili olarak ödenen ücretlerle araştırma ve geliştirme

personeline ilişkin diğer giderleri,

b) Araştırma ve geliştirme faaliyetinde tüketilen malzeme ve işçilik giderlerini,

c) Araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ayrılan araç-gereçlerin amortismanlarını,

d) Araştırma ve geliştirmeye ilişkin diğer giderleri, içerir.

Aşağıdaki unsurların varlığı halinde araştırma ve geliştirme giderleri aktifleştirilebilir:

a) Açıkça tanımlanabilen bir proje veya ürünün bulunması ve bu ürün veya projeye ilişkin maliyetlerin ayrı belirlenebilmesi,

b) Kuruluş yöneticilerinin ürünü imal etme, pazarlama veya kullanma konusunda karar vermiş olmaları,

c) Ürünün veya projenin teknik olarak gerçekleştirilebilir olması,

d) Yeni ürünün veya hizmetin pazarlanma veya işletme için yararlı olma imkanının bulunması,

e) Projeyi tamamlamak için yeterli kaynak bulunması.

Aktifleştirilen araştırma ve geliştirme giderleri aktifleştirildikleri dönemden itibaren 5 yıllık bir sürede eşit taksitlerle itfa edilir. Yukarıda yer alan kriterlerin ortadan kalkması halinde araştırma ve geliştirme giderlerinin itfa edilmeyen tutarları faaliyet gideri olarak muhasebeleştirilir.

Araştırma ve geliştirme harcamaları, işletmenin fonksiyonlarından birinin maliyetini oluşturmaktadır: Aktifleştirilmeyen AR-GE giderleri ile aktifleştirilmiş olanların döneme isabet eden tükenme payları, bu fonksiyonun maliyetini oluştururlar.

Araştırma ve geliştirme harcamalarından sağlayacağı yararlar kısa ve uzun dönemde tükenebilir: AR-GE harcamalarının faydası tahmin edilenden önce tükenebilir veya bu süre uzayabilir.

Araştırma ve geliştirme harcamalarının yararının tükendiği dönemi belirlemekte objektif ölçütlerin oluşturulması güç olabilir: Araştırma ve geliştirme harcamalarının izleyen satışlar, beklenen kazançlar ve endüstri satışları içerisindeki payının ölçülmesi ve anlamlı bir ilişkinin kurulması güç olmakla birlikte bu ölçümün yapılması harcamaların aktifleştirilebilmeleri açısından önemlidir.

Araştırma, geliştirme harcamalarının fayda maliyet analizi yapılabilmesi bir kısım koşullara bağlıdır: Özellikle cari araştırma, geliştirme harcamaları ile gelecekte beklenen yararlar arasındaki ilişkiyi kurmak güçtür. Çünkü gelecekte beklenen yararların tutarları ve bu faydanın hangi dönemlerde gerçekleşeceği belirli bir ürününün geliştirilmesine yönelik olanlar dışında belirsizdir.

III. 2. Tekdüzen Hesap Planına Göre Muhasebeleştirme:

1 No.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde mükelleflerin hesap dönemi içerisinde gayrimaddi hakka yönelik yaptıkları araştırma ve geliştirme harcamalarının tamamını aktifleştirmek zorunda oldukları belirtilmiştir. Aktifleştirme işlemine söz konusu projenin tamamlandığı tarihe kadar devam edilmesi gerekmektedir.

Proje olumlu veya olumsuz sona ermeden yapılan harcamalar üzerinden amortisman hesaplanmamalıdır. Proje sonucu bir gayrimaddi hak doğması halinde, aktifleştirilmesi gereken bu tutar, amortisman yoluyla itfa edilmelidir. Bir hakkın doğup doğmadığı elde edilen gayrimaddi hakkın bir **“patent”**e (gayrimaddi hakka) bağlanmasıyla anlaşılır. Hakların faydalı ömrü 5 yıl olarak belirlendiğinden, projenin tamamlanıp aktife alındığı yıldan (geçici vergi dönemi dahil) itibaren amortisman ayrılmaya başlanmalıdır. Ancak projeden, daha sonraki yıllarda vazgeçilmesi veya projenin tamamlanmasına imkan kalmaması durumunda, kurumun Ar-Ge faaliyeti kapsamında yap-

mış olduğu ve önceki yıllarda aktifleştirilmiş olan tutarların doğrudan gider yazılabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Örneğin; bir kurum tarafından 3 yıl süreli Ar-Ge projesi hazırlanarak Ar-Ge faaliyetine başlanılmıştır. İkinci yılın sonunda, kurum Ar-Ge projesinin gerçekleşmesinin mümkün olmadığı düşüncesiyle projeden vazgeçme kararı almıştır. Dolayısıyla, projenin başlama tarihinden itibaren aktifleştirilen Ar-Ge harcamaları, projeden vazgeçildiği tarih itibariyle doğrudan gider yazılabilecektir.

İster aktifleştirilsin ister doğrudan gider yazılsın ilgili dönemde yapılan Ar-Ge harcamalarının tamamı üzerinden % 100 oranında Ar-Ge indirimi ayrıca hesaplanacak ve yıllık beyanname üzerinde kazançtan indirim konusu yapılacaktır.

Tekdüzen Hesap Planı açıklamalarına göre Ar-Ge harcamalarının 750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabında izlenmesi, bu hesabın dönem sonlarında 751 No.lu Yansıtma Hesabıyla 263- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabına devredilmesi gerekmektedir. 750 no.lu hesabın alt hesaplarının aşağıdaki şekilde oluşturulması gerekmektedir.

750- ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD. HS.

750.01. İlk Madde ve Malzeme Giderleri

750.02. Personel Giderleri

750.03. Genel Giderler

750.04. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

750.05. Vergi, Resim ve Harçlar

750.06. Amortisman ve Tükenme Payları

750.07. Finansman Giderleri

Ar-Ge faaliyetinde kullanılmak üzere satın alınan amortismanına tabi iktisadi kıymetler ise Ar-Ge harcamaları dışında 253- Tesis Makine ve Cihazlar hesabında izlenmelidir.

Mükellefler, Ar-Ge harcamalarının % 100'ü oranında hesaplayacakları Ar-Ge indirimini, beyanname üzerinden hesaplanan kurum kazancından indirebileceklerdir. Ar-Ge indirimi, Ar-Ge faaliyetine başlandığı andan itibaren hem yıllık beyanname hem de geçici vergi beyannamelerinde uygulanabilecektir.

Hesaplanan Ar-Ge indirimi tutarı, mükellefler tarafından yıllık kurumlar vergisi beyanname ile geçici vergi beyanname ile ilgili satırına yazılarak kazançtan indirilecektir. İlgili dönemde kazancın yetersizliği nedeniyle indirim konusu yapılamayan Ar-Ge indirimi tutarı sonraki hesap dönemlerine devredecektir.

Alanında uzman kuruluşlarca hazırlanan **“Ar-Ge Projesi Değerlendirme Raporu”**nun olumsuz olması halinde, Ar-Ge indirimi dolayısıyla eksik ödenen vergiler mükelleften cezalı olarak geri alınacaktır. Mükelleflerin Ar-Ge projesi kapsamındaki harcamalarını, işletmenin diğer faaliyetlerine ilişkin harcamalarından ayırarak, Ar-Ge indiriminin doğru hesaplanmasına imkan verecek şekilde muhasebeleştirmeleri gerekmektedir.

94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı çerçevesinde Para-Kredi Koordinasyon Kurulu'nun 09.09.1998 tarih ve 98/16 sayılı Kararı'na istinaden yayımlanan 98/10 sayılı Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ çerçevesinde Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, sanayi kuruluşlarının uzman kurumlar tara-

findan Ar-Ge niteliğine sahip olduğu tespit edilen projeleri kapsamında izlenip değerlendirilebilen giderlerin belli bir oranı **hibe** şeklinde karşılanmakta veya bu projelere geri ödeme koşuluyla sermaye desteği sağlanmaktadır. Söz konusu devlet destekleri TÜBİTAK'ın denetiminde yürütülmektedir.

1 no.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde şu açıklamalara yer verilmiştir.

“Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde geri ödeme koşuluyla sermaye desteği olarak sağlanan destekler, borç mahiyetinde olup ticari kazanca dahil edilmesi söz konusu değildir. Ancak, bu mevzuat çerçevesinde hibe şeklinde sağlanan destek tutarları ile diğer kurumlardan bu mahiyette sağlanacak her türlü destek tutarları, ticari kazancın bir unsuru olarak kazanca dahil edilecektir. Maliyetleri, bu tür desteklerle karşılanan Ar-Ge harcamaları da Ar-Ge indiriminin hesabında dikkate alınacaktır.”

TÜBİTAK gerek Ar-Ge harcamalarını gerekse makine ve teçhizat harcamalarını belli bir oranda desteklemektedir. Her ne kadar 1 No.lu KVK Genel Tebliği'nde Ar-Ge projeleri için sağlanan devlet desteklerinin gelir kaydedilmesi gerektiği belirtilmekle birlikte bize göre söz konusu hibelerin Ar-Ge harcamaları veya makine ve teçhizat tutarından indirilmesi mümkündür. 176 No.lu VUK Genel Tebliği'nde destekleme primlerinin maliyet bedelinden indirilebileceği veya gelir olarak kaydedilebileceği belirtilmiş olup, söz konusu Tebliğ'in ilgili bölümleri aşağıdaki gibidir.

“... Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, teşvik belgeli yatırımlar dolayısıyla alınan destekleme primlerinin hasılat olarak mı kaydedileceği yoksa sabit yatırımların maliyet bedelinden

mi indirileceği konusunda tereddütlerin bulunduğu anlaşılmıştır.

...

“... iktisadi kıymetlerin maliyet bedellerin tespitinde, fiili maliyetin esas alınması öngörölmüştür. Dolayısıyla yatırımcı adına tahakkuk ettirilen destekleme primleri, sabit yatırımların maliyet bedelini azaltıcı bir unsur olduğundan, mükelleflerce bu primler, tahakkuk ettirildikleri tarihte gerçekleştirilmiş olan sabit yatırımların maliyet bedelinden indirilebilir.

Bu durumda, sabit kıymetin maliyet bedeli; indirilen destekleme priminden sonraki miktar olacağından, bu usulü seçen mükellefler, sabit yatırımın toplam bedelinden, alınan primin düşölmesinden sonra kalan değereri sabit yatırımın değereri olarak aktiflerine kaydedecektir. Aktife kaydedilen bu değer üzerinden amortisman ayıracaklar ve bu değer üzerinden de yatırım indiriminden yararlanacaklardır.

Ancak, isteyen mükellefler, tahakkuk eden destekleme primlerini, sabit yatırımların maliyet bedellerinden düşmeden doğrudan hasılat olarak da yazabilirler.”

1 No.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde hibelerin gelir yazılması gerektiği belirtilmiştir. Mükelleflerin proje başlangıcından proje sonuna kadar söz konusu yöntemlerden sadece birisini tercih etmesi gerekmektedir.

Ar-Ge harcamalarıyla ilgili devlet desteğinin vergiye tabi gelir olarak dikkate alınmaması halinde devlet desteği ile satın alınan iktisadi kıymetlerin veya yapılan harcamaların da Ar-Ge indiriminin hesabında dikkate alınmasının **çift yönlü avantaj** sağlayacağı ileri süröl-

mektedir. Bu görüş sahiplerine göre, hibe şeklinde yapılan yardımların vergiye tabi gelir olarak dikkate alınmaması halinde Ar-Ge indiriminin ve amortismanın hesabında da söz konusu hibe tutarı dikkate alınmamalıdır. Bize göre Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi arzulanıyorsa bu şekildeki **vergisel kaygılardan** uzak durulmalı; devlet yardımları vergi kapsamı dışında tutulmakla birlikte, söz konusu yardım tutarları bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında tutulmalı ve en az 5 yıl süre ile ortaklara dağıtımını yasaklayan bir düzenleme yapılmalıdır.

Ar-Ge indiriminin hesabında amortisman tabi iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli Ar-Ge indirimine dahil edilmemekte, sadece bunlara ait amortisman gideri Ar-Ge harcaması olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, yapılan Ar-Ge harcaması üzerinden amortisman ayrılabilmesi için Ar-Ge faaliyetinin sona ermesi, diğer bir ifade ile söz konusu faaliyetin sonucunda bir gayrimaddi hakkın doğmuş olması gerekmektedir. Hesap dönem sonu itibariyle Ar-Ge faaliyeti henüz sonuçlanmamış ise amortisman ayırma ilkeleri gereğince yapılan harcama üzerinden amortisman ayrılmamalıdır. Bilindiği gibi amortisman ayırabilmek için sabit varlığın **“kullanılmaya hazır hale gelmesi”** ve **“yıpranmaya ve aşınmaya maruz bulunması”** gerekmektedir. Proje sona ermeden bir iktisadi kıymetin varlığından söz edilemeyeceği için amortisman ayrılması da söz konusu olmaz. Başarısızlık nedeniyle projeden vazgeçilmesi halinde yapılan harcamaların tamamı vazgeçilme tarihi itibariyle zarar yazılmalıdır.

III.3. Türkiye Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Göre Muhasebeleştirme:

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan **“TMS 38 (Maddi Olmayan Duran Varlıklara İlişkin Türkiye Muhase-**

be Standardı”nın Ek bölümünün 8. maddesinde geliştirme ve araştırma ayrı ayrı tanımlanmıştır.

Geliştirme, **“ticari üretim ya da kullanıma başlamadan önce, yeni veya önemli ölçüde geliştirilmiş malzeme, aygıt, ürün, süreç, sistem ya da hizmetlerin üretim planı veya tasarımında araştırma sonuçları ya da diğer bilgilerin uygulanmasıdır.”** şeklinde tanımlanmıştır.

Araştırma ise, **“yeni bir bilimsel ya da teknik bilgi ve anlayış kazanma amacıyla üstlenilen özgün ve planlı incelemedir”** şeklinde tanımlanmıştır.

Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMMOB) tarafından yayımlanan TMS 15’de araştırma ve geliştirme ayrı ayrı tanımlanarak uluslararası muhasebe standartlarına paralel ayrıntılı düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre, **araştırma**, yeni bilimsel veya teknik bilgi ve anlayış kazanmak amacıyla girilen özgün ve planlı inceleme ve arayış çabası, **geliştirme** ise araştırma bulgularının veya diğer bulunan bilgilerin, yeni, var olup iyileştirilmesi veya daha sonra ek geliştirmelere konu olmuş maddeler, araçlar, ürünler, hizmetler, işlemler, sistemler, yöntemler veya teknikler için, ticari üretime geçmeden veya kullanılmadan önce bir plana veya tasarıma dönüştürülmesidir.

Ar-Ge maliyetlerinin yapıldıkları dönemde gider olarak muhasebeleştirilmesi temel ilkedir. Ancak geliştirme maliyetlerinden gelecek dönemlerde ekonomik yararlar elde edilmesi bekleniyorsa bu maliyetler aktifleştirilebilirler (Md. 12).

Araştırma maliyetleri olduğu dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeli ve izleyen dönemlerde aktifleştirilmemelidir (Md. 13).

Geliştirme maliyetleri oluştuğu dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeli, ancak aşağıda belirtilen unsurların oluşması durumunda aktifleştirilmelidirler:

a- Proje veya ürün açıkça tanımlanmış ve proje ve ürünle ilgili giderler gerçeğe uygun olarak ölçülebildiği durumlarda,

b- Proje veya ürünün teknik bakımdan yapılabirliğinin mümkün olduğu durumlarda,

c- İşletmenin proje veya ürünle ilgili üretim yapmayı ve hedeflendiği piyasada pazarlamayı amaçladığı veya işletme içi faaliyetlerde kullanmayı düşündüğu durumlarda,

d- Geliştirilen ürün için pazarın bulunduğu veya işletme içi faaliyetlerde kullanılmasının yararlı olduğu durumlarda,

e- Proje ve ürünü tamamlamak için yeterli kaynakların var olduğu veya sağlanabildiği durumlarda,

Bir projenin aktifleştirilen geliştirme maliyetleri; o projeye ilgili gelecekte beklenen gelirlerden projeye ilişkin üretim, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri düşüldükten sonra geriye kalan tutardan daha fazla olamaz. Ayrıca geliştirme maliyetlerinin yapıldığı proje ve üründen artık hiç bir gelir sağlanamayacağı belirlendiği dönemden geriye kalan geliştirme maliyetlerinin tamamı aktifleştirme süresinin sonunu beklemeden dönem gideri olarak muhasebeleştirilir.

Uluslararası muhasebe standartları açısından Ar-Ge'ye ilişkin düzenlemeler önce IAS-9'da yer almaktayken en son IAS – 38'de düzenlenmiştir.

Söz konusu düzenlemelerde, tüm araştırma harcamalarının gider olarak kaydedileceği, geliştirme harcamaları içinde gelecekte bekle-

nen yararlar arasında ilişki kurmak zor olduğunda bu maliyetlerin de katlanıldıkları dönemde gider yazılabileceklerini,

Ancak, ürünün veya işlemin teknik ve ticari olarak uygunluğu saptanabilirse ve kuruluşun ürünü veya işlemi pazarlayabilmek için yeterli kaynakları olduğu gösterilebilirse, belirsizliklerin büyük ölçüde azaltılabileceği, bu gibi durumlarda geliştirme maliyetlerinin gelecek dönemlere ertelenmesinin uygun olacağı, aktifleştirilebileceği belirtilmektedir.

TMS' nin 2. maddesi ve IAS' nin 6. maddesi araştırmayı; yeni bilimsel veya teknik ve anlayış kazanmak umuduyla girişilen orijinal ve planlı inceleme ve anlayış çabası olarak tanımlamıştır. TMS' nin 2. maddesi ve IAS' nin 8. maddesi göz önünde tutulduğunda; bir harcamanın AR-GE harcaması olarak kabul edilmesi için;

- 1- Yeni bilgi edinilmesi,
- 2- Hedeflerin, bulguların ve diğer bilgilerin araştırılması,
- 3- Ürün ya da üretim süreci ile ilgili alternatiflerin araştırılması,
- 4- Yeni ürün dizaynı ya da var olan ürünü geliştirme alternatiflerinin araştırılması amacıyla yapılmalıdır.

Uluslararası rekabetin artması işletmeleri **“kaliteyi artırmaya”** ve **“maliyetleri düşürmeye”** yönelme zorunluluğunu da birlikte getirmiştir. Bu nedenle işletmeler, araştırma ve geliştirme faaliyeti için yüksek maliyetlere katılmak durumunda kalmaktadır. İşletmelerin araştırma ve geliştirme harcamalarının gider yazılması, aktifleştirilmesi veya ertelenmesi hususları araştırma ve geliştirme açısından, ayrı ayrı belirlenebilir.

- Araştırma ile ilgili harcamalarda;

Yapılan araştırmanın fayda sağlayacağı belirsiz ise **dönem gideri** olarak muhasebeleştirilir. Yapılan araştırmadan fayda sağlanacağı umuluyor ve ölçülebiliyor ise **aktifleştirilir**.

- **Mevcut bir ürünü geliştirme ile ilgili harcamalarda;**Geliştirme faaliyetinden fayda bekleniyor ve ölçülebiliyor ise **aktifleştirilir**. Geliştirme faaliyetinde fayda belirsiz ise **dönem gideri** yazılır.

- **Yeni bir ürünün geliştirilmesi ile ilgili harcamalarda;** Yapılan faaliyetten fayda bekleniyor ise, faydanın ortaya çıkacağı döneme kadar gider **ertelenir**. Yapılan faaliyetten beklenen fayda belirsiz ise **gider** yazılır.

IV. KOBİ' lere Yapılan AR-GE Destekleri

IV.1. TTGV-Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

TTGV, 01.06.1991 tarihinde Hazine Müsteşarlığı aracılığıyla Dünya Bankası'ndan sağlanan kaynağın Türk sanayisinde teknoloji geliştirme faaliyetlerini desteklemek ve sanayi sektöründe ticari Ar-Ge bilincini artırmak üzere kullanılması amacıyla kurulmuş, ülkemizin teknolojik altyapısının geliştirilip güçlendirilmesi ve Türk sanayinin uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

TTGV tarafından, Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği, Teknoloji merkezleri, Teknoparklar ve Risk sermayeleri kapsamında teknolojik gelişmelere destekler sağlanmaktadır. Teknolojik gelişmeler kapsamında yatırım gücünü artırıcı olarak da, Ar-Ge sermaye desteği, meteoroloji, kalibrasyon, ölçme hizmetleri, akreditasyon hizmetleri, vergi ertelemesi, mekân desteği, malzeme teçhizat desteği, danış-

manlık desteği, Yurt içi, yurt dışı fuar katılım ziyaret desteği, yayın yazılım desteği yazılım kullanım desteği, tanıtım desteği, istihdam desteği eğitim desteği, TEKMER ve duvarsız inkübatür desteği, Patent - faydalı model belgesi, elektronik iş-web sayfası desteği, Ar-Ge dokümanı yayınlama ve hazırlama desteği, pazar araştırma desteği, KOBİ'ler arasında uluslar arası işbirliği faaliyetlerinin desteklenmesi, Türk ürünlerinin yurt dışında markalaŐmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi, Yurt dışında ofis mağaza açma, işletme ve marka tanırım faaliyetlerinin desteklenmesi kapsamında teşvikler bulunmaktadır

IV.2. TÜBİTAK-Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu

Ar-Ge faaliyetlerine ve teknolojik faaliyetlere deđiŐik mevzuatlar kapsamında deđiŐik teşvikler uygulanmaktadır. Gerek bu teŐviklerle ilgili süreçte TÜBİTAK-TİDEB (Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı) ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) önemli kurumlardandır.

TÜBİTAK-Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı (TİDEB), Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 95/2 sayılı Ar-Ge Yardımına İlişkin Karar'ın, 1 Haziran 1995 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanması üzerine, TÜBİTAK bünyesinde kurularak faaliyete baŐlamıŐtır. TİDEB'in faaliyet alanı içinde, Ar-Ge Yardımı kapsamında üstlendiği görevlerin yanı sıra, Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikamız çerçevesinde yürüttüğü ve yapmayı hedeflediği görevler kapsamında, Üniversite Sanayi İŞbirliği için ÜSAMP, teknoloji ödüllü, EUREKA, Ar-Ge yatırım teşviki, vergi ertelemesi, proje pazarı platformu desteği gibi programlarda bulunmaktadır.

TÜBİTAK Destekleme Programından ödeme; Ar-Ge kapsamında yapılan harcamalara en fazla % 50 oranında (ilave desteklerle % 60)

hibe niteliğinde parasal destek yapılmaktadır. Yetkili Kuruluş Dış Ticaret Müsteşarlığı olup, başvuru mercii TÜBİTAK ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)'dir. Bu çerçevede; yararlanan şirketler: sanayi kuruluşları, yazılım geliştirmeye yönelik firmalar/kuruluşlar ile sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan bütün kuruluşlardır.

IV.3. İGEME-İhracatı Geliştirme Merkezi

Eğitim Yardımı

Ülkemizde ihracatın desteklenmesi amacıyla hazırlanan bir dizi Devlet Yardımlarından birisi de “Eğitim Yardımı”dır. Sağlanan destek ile firmaların ürettikleri ürünleri uluslararası piyasalarda verimli ve etkin bir şekilde pazarlayarak rekabet güçlerini artırmaları ve uluslararası nitelik kazanmalarındaki temel gereksinimlerinden birisi olan eğitim ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. “Eğitim Yardımı” bu amaca yönelik olarak ihracatçı firmaların yönetici ve çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerine ilişkin giderlerinin KOBİ’ ler için %50, SDŞ’ leri için %75’nin devletçe karşılanması imkanını getirmektedir.

Eğitim Konuları:

- Dış Ticaret, Gümrük ve Kambiyo Mevzuatı
- İhracat için pazar ve müşteri bulma, pazar analizi, pazar araştırması, alıcıyla müzakere ve yazışma teknikleri ve fiyat verme,
- İhracata ulusal ve uluslararası finansman sağlama teknikleri
- Rekabet hukuku ve koşulları ile Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü mevzuatı, uluslararası pazarlama teknikleri
- Moda-Marka tasarımı ve benzeri alanlar

IV.4. KOSGEB-Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme Başkanlığı

Bilimsel, teknolojik yenilik ve ekonomik değer taşıyan fikir veya buluşları üretime döndürecek işletmelerin kurulmasını, geliştirilmesini ve desteklenmesini teminen KOSGEB – Üniversite - Sanayi Odaları ile işbirliği içerisinde Teknoloji Geliştirme Merkezleri ve Duvarsız Teknoloji İnkübatörleri KOBİ' lere Ar-Ge Desteği olarak 25.000 ABD doları karşılığı TL tutarında geri ödemeli malzeme -teçhizat desteği ile 35.000 ABD ABD doları karşılığı TL tutarında geri ödemesiz destekler vermektedir.

Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Destekleri:

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip işletmelerin, ulusal ve uluslararası platformlarda rekabet edebilecek teknolojik düzeyde kurulması, gelişmesi ve yeni ürün üretilmesi veya geliştirilmesi amacı ile bu işletmelere teknolojik araştırma ve geliştirme desteği verilir. KOSGEB İcra Komitesinin 21.05.2003 Tarih 2003 / 18 No'lu kararına istinaden uygulanmaktadır.

İşletmelerin Teknoloji ve Yenilik alanında gelişmeleri ve rekabet güçlerinin artırılması, Bu bölümde yer alan destekler, Ar-Ge ve Teknolojik Yenilik Projesi TEKMER/DİTİ Kurulları tarafından kabul edilen Yararlanıcılara sağlanır.

Malzeme, teçhizat ve prototip üretimi ile ilgili giderler ve deneme amaçlı hammadde temini için; teçhizat ve demirbaşların teminat karşılığı satın alınması halinde; verilecek desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) YTL, Destek Oranı: %80

Teçhizat ve demirbaşların finansal kiralama yolu ile alınması halinde; teçhizat ve demirbaşların faturada yer alan peşin bedeli ve KDV dışında kalan finansal kiralama giderlerine verilecek desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) YTL. Destek Oranı:%50

Projesi KOSGEB tarafından desteklenerek başarı ile tamamlanan İşletmelere verilecek olan kalite geliştirme ve teknolojik donanım temini için; Kalite geliştirme ve teknolojik donanım için gerekli demirbaşların teminat karşılığı satın alınması halinde; verilecek desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) YTL, Destek Oranı:%80

Kalite geliştirme ve teknolojik donanım için gerekli demirbaşların finansal kiralama yolu ile alınması halinde; teçhizat ve demirbaşların faturada yer alan peşin bedeli ve KDV dışında kalan finansal kiralama giderlerine verilecek desteğin üst limiti 15.000 (on beş bin) YTL. Destek Oranı:%50

Danışmanlık desteği; teknoloji araştırma ve geliştirme desteğinden yararlanan işletmelerin danışmanlık ihtiyacının karşılanabilmesini teminen; işbirliği yapılmış olan üniversitelerden sağlanacak danışmanlık hizmetinden, ilgili üniversitelerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yararlanır. İşletmelerin yurtiçi ve yurtdışındaki üniversitelerden alacağı danışmanlık hizmeti desteği üst limiti 20.000 (yirmi bin) YTL, Destek Oranı:%80

Ar-Ge sonuçlarını yayınlama desteği; Ar-Ge çalışmasının sonuçlarının tanıtımı ve duyurulması amacı ile işletme tarafından kitap, broşür, CD ve benzeri doküman yayınlanması giderleri desteği üst limiti 3.000 (üç bin) YTL, Destek Oranı:%80

Teknopark kira desteği üst limiti 20.000 (yirmi bin) YTL, Destek Oranı:%80

İşlik tahsisi; işletmelere, Ar-Ge projelerini gerçekleştirebilmeleri için KOSGEB TEKMER Müdürlüğü binalarında 24 (yirmi dört) aya kadar işlik tahsisi,

İşletmelerin, Ar-Ge konusuna ilişkin yurtdışı kongre, konferans, panel, sempozyum, teknoloji fuarları ile teknoloji transfer amaçlı yurtdışı toplantılara katılım ve ziyaret desteği üst limiti 5.000 (beş bin) YTL, Destek Oranı:%80

Başlangıç sermayesi desteği; Ar-Ge Projesi onaylandıktan sonra şirketlerini kuran veya Ar-Ge proje başvurusu tarihi itibariyle son bir yıl içinde şirketini kurmuş olan ve Teknoloji Geliştirme Merkezi bünyesinde işlik tahsis edilen işletmelere, işliklerde Ar-Ge faaliyetlerine başlamalarından sonra verilecek geri ödemesiz destek tutarı 10.000 (on bin) YTL,

İş geliştirme desteği; Teknoloji geliştirme merkezi ve DTİ'lerde yer alan, Teknoloji Ar-Ge Destekleri kapsamında desteklenen ve projesini başarıyla tamamlayarak mezun olan işletmelerin yararlanabileceği geri ödemesiz destek tutarı 15.000 (onbeş bin) YTL,

Başvurular TEKMER ve DTİ Uygulayıcısı İGEM Müdürlüklerine yapılır.

Destek unsurları;

A) Geri Ödemeli Destekler:

Malzeme, Teçhizat ve Prototip Üretimi İle İlgili Giderler ve Dene-
me Amaçlı Hammadde temini desteği ;

Proje toplam bedelin %85'i, KOSGEB tarafından sağlanır. Bu desteğin üst limiti 70.000 (yetmiş bin) Euro karşılığı TL.

B) Kalite Geliştirme–Teknolojik Donanım Desteği ;

Projesi KOSGEB tarafından desteklenerek başarıyla tamamlanan İşletmelere; daha önceki projesinin geliştirilerek devamı niteliğindeki ; ürün kalitesi ve teknolojisinde iyileştirme sağlamak ,mevcut teknolojik düzeyini geliştirmek,stratejik ve kritik sektörlerde ana sanayi –yan sanayi geliştirme kapsamında ki projelerin uygun görülmesi halinde toplam bedelin % 85’i KOSGEB tarafından sağlanır. Bu desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) Euro karşılığı Türk Lirasıdır.

C) Geri Ödemesiz Destekler

Her bir ve toplam harcamaların en çok % 85’i oranında ve 23.000 Euro ‘yu geçmemek üzere;

Danışmanlık Desteği ; 10.000 Euro’ a kadar,

Ar-Ge sonuçlarını yayınlama Desteği; 2.000 Euro.

Ar-Ge projesi Destek Başvurusu Dokümanı Hazırlama Desteği
2.000 Euro

Teknopark Kira Desteği ; 5.000 Euro.

İşlik Tahsisi (36 + 12 ay kurul kararı ile)

Yayın Temini Desteği ; 1.000 Euro

Yurtdışı Kongre, Konferans, Panel, Sempozyum, Teknoloji Fuarlarına Katılım Desteği ; 3.000 Euro

Kongre katılım ücreti,

Gidiş-dönüş ulaşım gideri, 5 gecelik konaklama ücreti (en çok 500 Euro)

Ürün Geliştirme Kredisi:

KOBİ'lerin ve Büyük Ölçekli Sanayi İşletmelerinin pazarlanabilir yeni ürün geliştirmeleri, mevcut ürünlerinin kalitelerinin artırılması veya tüketici talepleri doğrultusunda değişiklik yapılması suretiyle rekabetçi sanayi işletmeleri yaratılması ve AB ile rekabetçi uyumun sağlanması amacıyla kullanılan krediden KO-Bİ ve Büyük Ölçekli Sanayi İşletmeleri yararlanabilir.

İşletmelerde yüksek teknoloji içeren makine-ekipman ve AR-GE amaçlı cihazların alımı için tesis kredisi; işçilik, enerji, proje, araştırma giderleri, telif hakkı, patent veya marka almak, ambalaj ve reklam harcamaları için de **işletme kredisi** şeklinde kullanılır.

Projenin kendisi teminat olma özelliği dikkate alınarak; ipotek, kefalet, ticari işletme rehni, banka teminat mektubu, DTH rehni, vadeli-vadesiz TL mevduat rehni ve diğer teminat türlerinden bir veya bir kaçını. Ayrıca işletmelere Kredi Garanti Fonu'ndan da teminat oluşturulabilecektir.

Limit : Kredi üst limiti 400 Milyar TL'dir.

Vade .-Tesis Krd.: 2-5 Yıl (1 Yıllı Ödemesiz) İşletme Krd.: 2-4 Yıl Aylık Eşit Taksitli: 36 Ay

Faiz : KOBİ'ler için; % 50

Büyük Ölçekli İşletmeler için; % 55

Aylık Eşit Taksitli (3-36 Ay) Kullandırmalarda;

KOBİ'ler için; % 42 (Aylık 3.50)

Büyük Ölçekli İşletmeler; % 51 (Aylık 4.25)

BSMV : KOBİ'ler ve OHAL kapsamındaki illerde yatırım yapan işletmelere 4325 Sayılı Kanun kapsamında BSMV istisnası uygulanır. Büyük Ölçekli İşletmeler için %5

KKDF : KOBİ'ler ve Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlı Büyük Ölçekli İşletmeler için KKDF istisnası uygulanır. Büyük Ölçekli İşletmeler için %3

Komisyon : Yok

IV.5. DTM-Dış Ticaret Müsteşarlığı Kobi İhracat Destekleri:

Araştırma-Geliştirme Projeleri:

- Yeni bir ürün üretilmesi,
- Ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi,
- Maliyet düşürücü ve standart yükseltici mahiyette yeni tekniklerin uygulanması,
- Üretimle ilgili olarak yeni bir teknoloji geliştirilmesi veya yeni teknolojinin yurt koşullarına uyumu konusunda bilimsel esaslara uygun ve araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin her safhasını belirleyecek mahiyette hazırlanacak çalışma ve teknoloji uyarlamasını,

IV.6. Hazine Müsteşarlığı

6 Ekim 2006 Tarihinde Yürürlüğe Giren “2006/10921 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile Getirilen Temel Yenilikler:

A-Gümrük Vergisi muafiyeti

Ar-Ge yatırımları kapsamında ham madde, ara malı ve işletme malzemesi ithal edilebilir.

B-Faiz desteği:

Kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlar ile KOBİ’lerin yapacağı yatırımlar, Ar-Ge ve çevre konularında yapılacak yatırımların gerçekleştirilmesi için bankalardan (katılım bankaları dahil) kullanılacak en az 1 yıl vadeli yatırım kredileri ile ilgili olarak ödenecek faizin veya kar payının Yeni Türk Lirası cinsi kredilerde 5 puanının, döviz kredilerinde ise 2 puanının, Müsteşarlıkça da uygun görülmesi halinde azami ilk 4 yıl için ödenmek kaydıyla bütçe kaynaklarından karşılanması imkanı getirilmektedir. Ayrıca Ar-Ge konusunda işletme kredilerine de faiz desteği uygulanabilmesi olanağı getirilmiştir.

2006/10921 sayılı Kararın 2/1-b maddesinde ifade edilen “yatırım teşvik belgesi ve KOBİ teşvik belgesi”ne bağlanmış aşağıda belirtilen yatırımlar teşvik edilmektedir.

Teşvik Belgesine bağlı olarak teşvik edilen yatırımlar;

i- AR-GE yatırımları

ii- Çevre yatırımları

iii- KOBİ'lerin yapacağı yatırımlar

iv- Yabancı sermayeli yatırımlar

v- İmalat ve tarımsal sanayi sektörü yatırımlarıdır.

Kararnamenin 5'inci maddesine göre "teşvik belgesi" almak için başvurularını doğrudan Hazine Müsteşarlığı'na yapılacak yatırımlar aşağıdaki gibidir.

i- AR-GE yatırımları

ii- Çevre yatırımları

iii- KOBİ'lerin yapacağı yatırımlar

iv- Yabancı sermayeli yatırımlar

vi- Sabit yatırım tutarı 8.000.000.-YTL'yi aşan imalat ve tarımsal sanayi sektörü yatırımları

IV.7. TPE-Türk Patent Enstitüsü

Devlet Yardımı:

-Fikri ve Sinai Mülkiyet Haklarının Korunması

-Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Tescil Yardımı

IV.8. İhracatı Geliştirme Destekleri Kapsamında KOBİ' lere Yapılan AR-GE Destekleri:

94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı çerçevesinde Para – Kredi Koordinasyon Kurulunun 9/9/1998 tarih ve 98/16 sayılı Kararına istinaden yayımlanan 98/10 sayılı Araştırma – Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ çerçevesinde Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, sanayi kuruluşlarının uzman kurumlar tarafından Ar-Ge niteliğine sahip olduğu tespit edilen projeleri kapsamında izlenip değerlendirilebilen giderlerinin belli bir oranının hibe şeklinde karşılanmakta veya bu projelere geri ödeme koşuluyla sermaye desteği sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde geri ödeme koşuluyla sermaye desteği olarak sağlananlar, borç mahiyetinde olup ticari kazançta dahil edilmesi söz konusu değildir. Ancak, bu mevzuat çerçevesinde hibe şeklinde sağlanan destek tutarları ile diğer kurumlardan bu mahiyette sağlanacak her türlü destek tutarları ticari kazancın bir unsuru olarak kazançta dahil edilecektir. Maliyetleri sağlanan bu tür desteklerle karşılanan Ar-Ge harcamaları da, Ar-Ge indiriminin hesabında dikkate alınacaktır.

V. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde AR-GE Destekleri

Ar-Ge faaliyetlerine, Ar-Ge yoluyla sağlanan birikim teknolojik gelişmelerin alt yapısı olduğundan, bu bağlamda teknoloji geliştirme faaliyetlerine sağlanan vergisel teşviklere baktığımızda genel olarak iki düzenlemeyi görmekteyiz:

1- 3229 sayılı Kanunla 1986 yılından beri vergi sistemimize girmiş olan ve 5228 sayılı Kanunla değişiklikler yapılan, Ar-Ge yoluyla vergi indirimi,

2- 06.07.2001 tarih 4691 sayılı Teknoloji Bölgeleri Geliştirme Kanunu (TBGK)⁶ ile sağlanan destekler.

06.02.2004 tarihli 5084 sayılı Kanunla, Teknoloji Geliştirme Bölgelerine (TGB) ciddi rakip olabilecek serbest bölgelerin sahip olduğu vergisel avantajlarda önemli değişiklikler yapılmıştır. Ar-Ge harcamaları ile ilgili olarak vergisel teşviklerin yanında diğer teşviklerde söz konusudur. Bunların içinde TÜBİTAK - TİDEB ve TTGV uygulamada öne çıkan önemli kurumlardandır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun diğer indirimler başlıklı 89. maddesinin birinci fıkrasının 9 numaralı bendinde, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "**İndirilecek Giderler**" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinde ve yine TBGK'nın geçici 2. maddesinde araştırma geliştirme faaliyeti kavramından söz edilmektedir.

Söz konusu düzenlemelerde araştırma ve geliştirmenin tanımı yapılmamış olmasına rağmen, işletmelerin bünyesi içinde gerçekleştirilmeleri gerektiği ve yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik olması gerektiği maddelerde hükme bağlanmıştır.

Genelde, kavram olarak Ar-Ge vergi kanunları hariç, Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Esasları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 98/1 no.lu Tebliğ, SPK'nın Seri XI, Sermaye Piyasasında Mali Tablo ve Raporlara İlişkin ilke ve Kurallar hakkında Tebliğ ve Tekdüzen Hesap Planı, Teknoloji Bölgeleri Geliştirme Kanunu (TBGK) gibi çeşitli yerlerde tanımlanmışken, 15 numaralı Türkiye Muhasebe Standardında araştırma ve geliştirme ayrı ayrı tanımlanarak konu hakkında ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır.

6 06.07.2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

TGBK'ya göre, Ar-Ge, bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek amacı ile yapılan düzenli çalışmalardan oluşur.

06.07.2001 tarih ve 4691 sayılı TBGK, gerek **yazılım**, gerekse diğer **Ar-Ge harcamalarını** destekleyen önemli düzenlemeler içermektedir. Kanun'un gerek amaç maddesi gerekse amaç maddesi gerekçesi incelendiğinde, kanun koyucunun TBGK ile teknoloji yoğun faaliyetlerde bulunan kamu kesimi (Üniversiteler, TÜBİTAK gibi) ile özel sektörün belli bir sinerji yaratacak şekilde, belirli bölgelerde toplanmalarını ve bu şekilde özellikle özel sektörün Ar-Ge veya daha genel bir tabirle teknoloji yoğun faaliyetlerini arttırmalarını sağlamak istediği görülmektedir.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kuruluş, işleyişi, yönetim ve denetimi ve bunlarla ilgili kurum ve kuruluşların görev yetki ve sorumlulukları kanunda düzenlenmiş ve bölgede faaliyet gösteren mükellefler ve bölgede çalışan mükelleflerin yararlanabilecekleri destek ve muafiyetlere de Kanun'da yer verilmiştir.

Bölgelerde faaliyet gösteren mükellefler, bölgede çalışan ücretliler ve yönetici şirketlerin yararlanabilecekleri teşvikler Kanun'un 8. maddesinde düzenlenmiş daha sonra 5035 sayılı Kanunla maddenin 3, 4 ve 5. fıkraları kaldırılmış, geçici 2. maddesi ile daha önce 5- 10 yıllık olarak belirlenen istisnaların süreleri **2013** yılı olarak değiştirilmiş, yönetici şirketlere Kanun kapsamında elde ettiği faaliyetler nedeniyle istisna getirilmiş ve bölgede faaliyette bulunan mükelleflere yapılan bağışlara sağlanan kolaylıklar kaldırılmıştır.

Söz konusu düzenlemeler kapsamında, bölgelerde faaliyet gösteren mükellefler, bölgede çalışan ücretliler ve yönetici şirketlerin yararlanabilecekleri teşvikler aşağıda belirtilmiştir:

1- Yönetici şirketlerin Kanun'un uygulamasından elde ettikleri kazançlar **31.12.2013** tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

2- Yönetici şirket, bu Kanun'un uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Atık su arıtma tesisi işleten bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz.

Yönetici şirket Kanun'a uygun ve anonim şirket olarak kurulan, bölgenin yönetim ve işletmesinden sorumlu şirkettir.

3- Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin bu bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları **31.12.2013** tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

4- Bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri **31.12.2013** tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi istisnasından yararlanan kişilerin bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetler. Bölgede fiilen çalışmayanlara istisna uygulandığının tespit edilmesi halinde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin cezalardan yönetici şirket de ayrıca sorumludur.

Bu kapsamda yönetici şirketin kuruluşunun Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilanından sonra Maliye Bakanlığı'na başvuruda bulunması, istisnadan yararlanacak mükelleflerin de, yönetici şirketten alınan bölgede yer aldığına ve faaliyet alanlarına ilişkin gösteren belge ek yapılarak Maliye Bakanlığı'na başvurmaları ve girişimcilerin, istih-

dam ettikleri tüm araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge projelerindeki görev tanımlarını, nitelik ve çalışma sürelerini aylık olarak belirleyip yönetici şirkete onaylatmaları ve aylık olarak Maliye Bakanlığı'na beyanda bulunmaları gerektiği belirtilmiştir (Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği md. 37/a-b-c).

Bölgelerin kurulması için gerekli arazi temini, alt yapı ve idare binası inşası ile ilgili giderlerin yönetici şirketlerce karşılanamayan kısmı yardım amacıyla Bakanlık bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere karşılanabilir.

TGBK ilk yayımlandığı dönemde, özellikle serbest bölgelerin sahip oldukları vergisel teşviklerden dolayı, TGB' nin tercih edilebilir olması veya etkinlik ve yaygınlık kazanabilmesi açısından ciddi rakip olabileceği değerlendirmeleri yapılmıştır. 06.02.2004 tarihli 5084 sayılı Kanunla serbest bölgelerin sahip olduğu avantajlar azaltılmıştır.

5084 sayılı Kanun'un 8. maddesi ile gerçek ve tüzel kişilerin serbest bölgelerdeki faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ve iratların Türkiye'nin diğer yerlerine getirildiğinin kambiyo mevzuatı uyarınca tevsik edilmesi durumunda gelir ve kurumlar vergisinden muaf olacağına, ayrıca bu bölgelerde vergi, resim, harç ve gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağına ilişkin 3218 sayılı Kanun'un 6. maddesi değiştirilerek, ***“bu bölgelerde vergi, resim ver harç mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı”*** yönündeki uygulamaya son verilmiş ve yasaya eklenen geçici maddeyle halen faaliyet ruhsatı olan şirketlerin müktesep hakları korunurken kısmen de daraltılmış ya da kaldırılmıştır.

Söz konusu düzenlemelere göre; 06.02.2004 tarihinden önce faaliyet ruhsatı almış olan mükellefler için;

1- Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri kazançları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkiyata etkisi yoktur.

2- Bu bölgelerde istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler 31.12.2008 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ruhsatlarında belirtilen süre 31.12.2008 tarihinden daha önceki bir tarihte sona eriyorsa, istisna uygulamasında ruhsatta yer alan sürenin bitiş tarihi dikkate alınır.

3- Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları işlemler 31.12.2008 tarihine kadar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

4- Avrupa Birliği'ne tam üyelik durumunda da yukarıdaki istisnalar sona erecektir.

06.02.2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı almış olan mükelleflerin bu bölgelerden elde ettikleri kazançlar ve bu mükelleflerin yanında çalışanların elde ettiği ücretler vergiye tabi olacaktır. Genel olarak da, mükellefler bu bölgelerdeki faaliyetleri nedeniyle yapılan işlemler ve alınan mal ve hizmetler KDV'ye tabi olmayacak, bu bölgedeki (bölge içi) işlemleri gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine konu olmayacaktır.

VI. Endüstri Bölgelerinde AR-GE Destekleri:

19.01.2002 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 4737 sayılı Kanun, ülke ekonomisinin gelişmesini ve teknoloji transferini sağlamak, üretim ve istihdamı artırmak amacıyla teknoloji tabanlı yabancı sermaye yatırımlarını teşvik ederek yabancı sermaye girişini hızlandırmak üzere endüstri bölgeleri kurulmasını hedeflemiştir.

Endüstri Bölgeleri, Yatırımları Teşvik, Koordinasyon ve Danışma Kurulu'nca re'sen belirlenen veya yatırımcılar tarafından önerilen yerlerde Danışma Kurulu'nun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla kurulabilir.

Endüstri Bölgesi olarak belirlenen arazi hiçbir şekilde başka amaçla kullanılamaz.

-Bölgenin kurulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı Resmi Gazete'de yayımlanır,

-Bölgede yabancı yatırımcılara yatırım yapma izni Yabancı Sermaye Genel

Müdürlüğü tarafından verilir.

-Bölgenin yönetim ve işletmesinde 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu

hükümlerine göre kurulan OSB'lerin yönetim ve işletimine ilişkin hükümler uygulanır.

Endüstri Bölgelerine verilen destekler; aşağıda belirtilen yasal düzenlemeler

Kapsamında uygulanmaktadır.

- 3194 sayılı İmar Kanunu,
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,
- 2872 sayılı Çevre Kanunu,
- 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında

Kanun,

- 3213 sayılı Maden Kanunu ile
- 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin ikinci fıkrasının (12) numaralı bendi hükümleri uygulanmaz.

21.01.1998 tarihli ve 4325 sayılı Kanun ile Olağanüstü Hal Bölgesinde yapılan yatırımlar için öngörülen teşvik tedbirleri Endüstri Bölgelerinde yapılan yatırımlarda da uygulanır.

Bu bölgeler içinde kalan özel mülkiyet konusu arazi ve arsaların yatırım faaliyetlerine tahsisi amacıyla Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nce 04.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kanun'un 27. maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir.

Endüstri Bölgelerinin kurulması için gerekli arazi temini ve alt yapı ile ilgili giderler Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bütçesindeki ödenekten karşılanır. Bu ödeneğin harcanmasında;

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu,

832 sayılı Sayıştay Kanunu,

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz

Yabancı sermayeli kuruluşların bu bölgelerdeki yatırım izni başvuru talepleri, Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nce 15 işgünü içerisinde cevaplandırılır. Konuya ilişkin her türlü izin, ruhsat, vize vb. işlemleri bu Genel Müdürlükçe yerine getirilir ve denetlenir.

Ülkeye teknoloji transferi sağlayan, katma değeri yüksek, istihdam sağlayıcı ve sabit yatırım tutarı 10 milyon USD karşılığı TL. nin üzerinde olan yerli yatırımlar hakkında da bu hükümler uygulanır. Yerli yatırımcıların en az % 60' ı yabancı sermaye olmak üzere yabancılara kurdukları ortaklıklar da aynı hükümlere tabi olabilir.

VII. Yeminli Mali Müşavirlik Boyutunda AR-GE Faaliyetlerinin Raporlanması:

VII.1. Genel Açıklamalar:

01.06.1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri uyarınca yeminli mali müşavir odalarının çalışanlar listesine kayıtlı olan ve fiilen mesleğini icra eden kişiler olarak Yönetmelikte tanımlanmış ve bu destek programlarında Yeminli Mali Müşavirlere de yükümlülükler getirilmiştir.

Ar-Ge indiriminden yararlanan mükelleflerin yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamesinde yararlanan Ar-Ge indiriminin doğru hesaplandığı ve uygulandığını belirten yeminli mali müşavirlik tasdik raporunu ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde bağlı buldukları vergi dairelerine vermeleri gerekmektedir. Ar-Ge indirimine ait hususlara tam tasdik raporunda yer verilmiş olması halinde Ar-Ge indirimine ait olarak ayrıca tasdik raporu düzenlenmesine gerek yoktur.

İşletmelerin destek başvurusu sırasında; dönemsel teknik kazanımları, gerçekleştirilen çalışmaları, projedeki ilerlemeyi, ara çıktıları, zaman/maliyet/kapsam gerçekleştirmelerini, planlanandan sapmaları ve nedenlerini, bu sapmaların proje gelişimine etkisini, alınması gerekli önlemleri, talep edilen değişiklikleri, benzeri bilgileri ve programın uygulama esaslarına göre hazırlanan mali rapor veya yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporunu içeren dokümanı ve mali raporların inceleme, denetim ve tasdikinin Yeminli Mali Müşavirler tarafından yapılacağı destek programları, TÜBİTAK tarafından belirlenir. Bu programlarda, yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporu TÜBİTAK tarafından uygunluğu incelendikten sonra işleme alınmaktadır.

VII.2. Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporu:

Kuruluşa ait mali raporun, mevzuatına göre değerlendirilerek tasdik edilmesi sonucu, TÜBİTAK tarafından belirlenen biçime uygun olarak yeminli mali müşavir tarafından hazırlanan raporu, mutlak suretle istenilmektedir.

Yeminli mali müşavirin yanıltıcı bilgi vermesinden dolayı kuruluşa yapılan haksız ve fazla ödemenin TÜBİTAK tarafından anlaşılması halinde, söz konusu desteğin 6183 sayılı Kanun kapsamında geri alınması sürecinde yeminli mali müşavir kuruluşlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

VII.3. YMM Tasdik Raporunda Yer Alması Gereken Hususlar:

YMM Tasdik Raporunda en azından aşağıdaki bilgilerin bulunması gerekmektedir.

- Tasdik raporuna eklenecek olan ve teknik kuruluşlarca düzenlenmiş olan “Ar-Ge Değerlendirme Raporunda” belirtilen projenin ve ya projelerin hangi aşamada bulunduğu, bu projelerin sonuçları ile uygulanma durumuna ilişkin mükellef kurumdan alınan bilgiler.
- Ar-Ge departmanına ilişkin mükellef kurumdan alınan bilgiler (yeri, hacmi, teknik donanımı ve varsa kullanılan diğer laboratuvarlar vb. diğer hususlar).
- Ar-Ge indirimine konu olan harcamaların ana gruplar itibariyle dökümü (harcamaların ayrıntılı dökümüne rapor ekinde yer verilecektir).
- Dönem içinde Ar-Ge departmanında kullanılan ve Ar-Ge indirimi-ne konu edilen sabit kıymetlere ilişkin liste ve bunlar için ayrılan amortismanlar tutarları.
- Dönem içinde alınan ilk madde, yarı mamül ve diğer sarf malzemeleri listesi, kullanım, iade, satış ve çıkan firelere ilişkin tutar ve miktar itibariyle bilgiler.
- Ar-Ge ünitesinde çalışanlar ve ücretleri (Ar-Ge indiriminden yararlanabilecek personelin listesi ve ilgili dönemde bunlara ödenen ve gider kaydı yapılan ödemelere ilişkin döküm).
- Dışarıdan alınan danışmanlık, ekspertiz ve benzeri hizmetlere ilişkin bilgiler (alınan kişi / kurum adı, vergi kimlik numarası, fatura tarih ve numarası, tutarı ve KDV’si).
- Geçici vergi dönemleri itibariyle uygulanan Ar-Ge indirimi tutarları.
- Uygulanması gereken Ar-Ge indiriminin hesaplanması

EK - 1

Rapor Sayısı : YMM. .../.....-..... Ankara, 17.05.2007

Rapor Ekleri : Rapora ekli listede belirtilmiştir.

***YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK
AR-GE HARCAMALARI
DEĞERLENDİRME RAPORU***

İncelemeyi Yapan	Adı Soyadı
Yeminli Mali Müşavir	Bağlı Olduğu Oda
	Büro Adresi
	Vergi Dairesi
	Hesap Numarası
	Tel-Faks
Dayanak Sözleşmenin	Günü
	Sayısı

Mükellefin

Adı Soyadı veya Unvanı

Yetkili İmza Sahibi veya Unvanı

İşi

Adresi

Vergi Dairesi ve Vergi Numarası

Banka Hesap Numarası

Telefon Numarası

PROJE NUMARASI : TİDEB.....

DÖNEM :

“.....
..... Tİ-
DEB.....” başlıklı proje, dö-
nemsel harcamalar ve gider belgeleri
ekli formlar esas alınarak tarafımca
değerlendirilmiş ve görüş belirtilmiş-
tir.

A) GENEL BİLGİ:

Bu bölümde en az aşağıdaki bilgiler yer alacaktır.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın adı soyadı, unvanı, sermayenin %10 ve daha fazla payına sahip ortaklarının adları (ve / veya unvanları, KOBİ'lerde ortakların adları ve / veya unvanları), varsa bağlı olduğu şirketler grubu veya holding.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın iştiğal (faaliyet) konusu.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın Şirket Müdürü veya Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Başkan Vekili, Yönetim Kurulu Üyeleri, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının ve şirket ortağı müdürlerin ad ve soyadları.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın proje yürütücüsünün adı soyadı, görevi ve unvanı.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın proje mali sorumlusunun adı soyadı, görevi ve unvanı.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın ticaret sicil kaydı, sicil numarası, bağlı olduğu vergi dairesi ve vergi numarası, merkez ve varsa şubelere ait SSK işyeri sicil numaraları.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın muhasebesinden ve muhasebe denetiminden sorumlu olanların adları ile Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Yeminli Mali Müşavir unvanı alıp almadıkları.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın Yeminli Mali Müşavir ile yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyanname ve eklerinin tasdiki (tam tasdik) için sözleşme düzenlemiş olup olmadığının belirtilmesi. (Ayrı-

ca Proje sahibi firma ile bu konuya ilişkin yapılan sözleşme Rapora eklenecektir.).

B) USUL İNCELEMELERİ:

Bu bölümde en az aşağıdaki hususlar tespit edilecektir.

Gider formlarında, belirtilen sıraya uygun olarak proje kapsamında gerçekleşen personel maliyetleri ve mal ve hizmet alımlarına ait faturaların ve fatura yerine geçecek belgelerin ve bunlara ilişkin ödeme belgelerinin bulunup bulunmadığı.

Gider formlarında ve eklerinde bulunan belgelerde kuruluşun “Aslı gibidir.” İfadesinin yer alıp almadığı, bu ifadenin şirket kaşesi ile onaylanıp onaylanmadığı ve bu kaşe üzerine atılan imzaların firmanın en son tarihli noter onaylı İmza Sirküleri ile uyumlu olup olmadığı konusu vurgulanmalıdır.

Yasal defterlerin tasdikine ilişkin bilgiler; İncelenen yıl ve dönem, muhasebe kayıtlarının bilgisayarda tutulup tutulmadığı, yasal defterlerin merkez ve şubeler itibariyle cinsi, tasdik yeri, tasdik makamı, tasdik tarihi ve tasdik numarası belirtilmeli.

Firmanın kesinleşmiş veya dönem içi Ayrıntılı Bilanço ve Ayrıntılı Gelir Tablosu’nda yer alan kalemlerin, defter kayıtlarını tam olarak yansıtmakta olduğu ve Muhasebe Uygulama Genel Tebliğlerinde belirtilen ilke ve esaslara uygun olduğu vurgulanmalıdır.

Defter kayıtlarının Vergi Usul Kanunu’nda yer alan kayıt nizamına, muhasebe ilkelerine uygun olup olmadığı ve kayıtlara intikal ettirilen belgelerin mevzuata uygun olup olmadığı (Beyan edilen Ar-Ge projesine ait harcama ve giderlerin Tekdüzen Hesap Planı gereği Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesaplarına kaydedilip kaydedil-

mediği özellikle belirtilecek veya Araştırma ve Geliştirme hesapları kullanılmamış ise Ar-Ge harcamalarının hangi hesaplar altında kaydedildiği açıklanacaktır.).

Kayıtların Vergi Usul Kanunu'na uygun belgelere göre yapılıp yapılmadığı ve Ar-Ge projesi dönem maliyetinin defter kayıtlarında grldği özellikle vurgulanacaktır.

C) YAPILAN İNCELEMELER:

Bu bölümde aşağıda belirtilen konularda Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik ve 98/10 Sayılı ‘‘Araştırma – Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ’’ erevesinde GRŐŐ ve DEĞERLENDİRMELELER belirtilecek ve ilgili formlar ile form eki belgeler rapora eklenecektir.

Bu grŐŐ ve değerlendirmeler yapılırken; aşağıdaki ilgili gider formlarında beyan edilen ve ekinde verilen tüm belge ve bilgilerin defter kayıtlarına uygun olup olmadığı ve bunların forma doğru olarak yansıtılıp yansıtılmadığının kontrol edildiği belirtilecek ve ayrıca en az aşağıda belirtilen hususlara yer verilecektir.

PERSONEL GİDERLERİ FORMU (G011) AÇIKLAMALARI;

- a) Proje personelinin desteklenen firmanın kendi personeli (farklı tüzel kişiliğe haiz ve aynı Şirketler grubu bünyesindeki kardeŐ kuruluş veya yan Şirket veya taŐeron Şirket personeli maliyetleri desteklenmez) olup olmadığının belirtilmesi,
- b) Personelin ilgili döneme ait aylık maliyet ve ortalama aylık maliyetleri doğru olarak hesaplanıp hesaplanmadığı belirtilmeli.

- c) Personelin ilgili dönemde firmadaki çalışma sürelerinin (işe giriş ve çıkış tarihleri) beyan edilen çalışma süresiyle uygunluğu,
- d) Personele yapılan ücretlerin net ödemelerinin dönem içinde ve kasadan ya da bankadan yapılıp yapılmadığı konusu, (Personele yapılan ödemelerin tevsikine ilişkin Vergi Usul Kanunu'na ait 320 numaralı ve bununla ilgili müteakip tebliğlerine uyulması konusu)
- e) Personel maliyetleri içerisinde bulunan ücret ve ikramiye ödemelerin sistematığı hakkında bilgi verilmesi.
- f) Personel maliyetler içerisinde yer alan vergi, sigorta primi ve benzeri kesintilerin dönem içerisinde ilgili kamu kurumlara ödenip ödenmediği konusunda bilgi verilmesi,
- g) Kuruluşun bu dönemdeki ücret maliyetlerinin kişisel bazda ve ortalama aylık maliyet yönünden proje öncesi son üç dönemle karşılaştırılmasının yapılması, varsa artışa ait kuruluşun içinde bulunduğu sektörün ortalaması dikkate alınarak belirgin farkların yüzde olarak belirtilmesi ve firmadan alınacak bilgilerin eklenmesi.

SEYAHAT GİDERLERİ FORMU (G012) AÇIKLAMALARI;

- a) Sadece Personel Gider Formu'nda belirtilen proje personelinin (maliyeti bulunmasa dahi) ve varsa danışmanların seyahat harcamaları desteklenmekte olduğundan bunların dışında kişilerin beyan edilip edilmediği konusunda,
- b) Seyahat harcamaları olarak da sadece ulaşım (şehirlerarası ve/veya ülkelerarası) ve konaklama giderlerinin desteklenmekte olduğu, konaklama giderine ait fatura bulunmadığı zamanlar-

da ödenen harcırahın 1/3 (üçtebir) bedelinin formda talep edilip edilmediği konusunda,

- c) Formda belirtilen ilgili döneme ait dışardan sağlanan seyahat giderlerine ilişkin faturalar ile bu fatura tutarlarının ödemelerini gösteren ödeme belgelerinin ve/veya banka transfer dekontunun bulunup bulunmadığı,

ALET, TEÇHİZAT, YAZILIM VE YAYIN GİDERLERİ FORMU (G013) AÇIKLAMALARI;

- a) Formda belirtilen ilgili döneme ait tüm yerli alet, teçhizat, yazılım ve yayın alımlarına ilişkin faturalar ile bu fatura tutarlarının ödemelerini gösteren ödeme belgelerinin ve/veya banka transfer dekontunun bulunup bulunmadığı,
- b) Formda belirtilen sipariş üzerine yapılan yazılım alımlarına ilişkin sözleşme veya protokollerin dosyada bulunup bulunmaması,
- c) Gerçek kişilere sipariş ile yaptırılan yazılım alımları ile stopaja tabi diğer alımlara ilişkin olarak düzenlenen gider belgelerindeki stopaj oranlarının yasal mevzuata uygunluğu olup olmadığı konusunda,
- d) Formda belirtilen ilgili döneme ait tüm ithal alet, teçhizat, yazılım ve yayın alımlarına ilişkin olarak öncelikle ticari fatura, ilgili dönem içinde ülkeye girişini gösteren Gümrük Giriş Beyannamesi ve varsa ekleri ile ödemenin gerçekleştiğini gösteren Banka Transfer Dekontunun dosyada bulunup bulunmaması konusunda,

- e) Formda belirtilen tüm alımlara ait fatura içeriklerinin iş paketlerine göre dağıtılması halinde beyan edilen harcama toplamının fatura toplamını geçip geçmeyeceğinin kontrolü,
- f) Firmada imal edilen alet, teçhizat vs. ile ilgili olarak desteklenecek malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri ve mühendislik hizmetlerinin (Personel Gider Formu'nda belirtilen personel dışındakilere ait mühendislik / işçilik giderleri anlaşılmalıdır) toplam maliyeti içindeki tutarının tespiti ve bu maliyetlere ait muhasebe kayıtlarının bulunup bulunmadığının kontrolü,

YURTIÇI AR-GE KURULUŞLARINA YAPTIRILAN İŞLERE AİT GİDERLER FORMU (G014) AÇIKLAMALARI;

- a) Formda belirtilen yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarından yapılan alımlarına ilişkin sözleşme veya protokollerin dosyada bulunup bulunmaması,
- b) Formda belirtilen ilgili döneme ait tüm yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarından yapılan alımlara ilişkin faturalar ile bu fatura tutarlarının ödemelerini gösteren ödeme belgelerinin bulunup bulunmadığı,
- c) Formda belirtilen tüm alımlara ait fatura içeriklerinin iş paketlerine göre dağıtılması halinde beyan edilen harcama toplamının fatura toplamını geçip geçmeyeceğinin kontrolü,

DANIŞMANLIK HİZMETİ VE DİĞER HİZMET GİDERLERİ FORMU (G015) AÇIKLAMALARI;

- a) Formda belirtilen tüm yerli ve yurtdışı danışmanlık ve hizmet alımlarına ilişkin sözleşme veya protokollerin dosyada bulunup bulunmadığı,

- b) Formda belirtilen ilgili döneme ait tüm yerli ve yurtdışı danışmanlık ve hizmet alımlarına ilişkin faturalar ile bu fatura tutarlarının ödemelerini gösteren ödeme belgelerinin ve/veya banka transfer dekontunun bulunup bulunmadığı,
- c) Gerçek kişilere sipariş ile yaptırılan danışmanlık ve hizmet alımları ile yurtiçi ve yurtdışında yerleşik kişi veya kuruluşlardan alınan danışmanlık ve hizmet alımlarında sorumlu sıfatıyla Katma Değer Vergisi ve dar mükellefiyet çerçevesinde verilen Kurumlar Vergisi stopajına ilişkin uygulamanın olup olmadığı ve stopaja tabi diğer alımlarda düzenlenen gider belgelerindeki stopaj oranlarının yasal mevzuata uygun olup olmadığı konusunda,
- d) Formda belirtilen tüm alımlara ait fatura içeriklerinin iş paketlerine göre dağıtılması halinde beyan edilen harcama toplamının fatura toplamını geçip geçmeyeceğinin kontrolü,
- e) Firmanın diğer bölümlerinden alınacak hizmetler ile ilgili olarak desteklenecek malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri ve mühendislik hizmetlerinin (Personel Gider Formu'nda belirtilen personel dışındakilere ait mühendislik / işçilik giderleri anlaşılmalıdır) toplam maliyet içindeki tutarının tespiti ve bu maliyetlere ait muhasebe kayıtlarının bulunup bulunmadığının kontrolü.

MALZEME GİDERLERİ FORMU (G016)AÇIKLAMALARI;

- a) Formda bu dönemde kullanıldığı belirtilen tüm yerli malzeme alımlarına (Stoktan kullanılan malzemeler dışındaki alımlar) ilişkin faturalar ile bu fatura tutarlarının ödemelerini gösteren ödeme belgelerinin bulunup bulunmadığı,

- b) Formda bu dönemde kullanıldığı belirtilen ilgili döneme ait tüm yurt dışı malzeme alımlarına ilişkin olarak öncelikle ticari fatura, ilgili dönem içinde ülkeye girişini gösteren Gümrük Giriş Beyannamesi ve varsa ekleri ile ödemenin gerçekleştiğini gösteren Banka Transfer Dekontunun dosyada bulunup bulunmaması konusunda,
- c) Formda belirtilen tüm alımlara ait fatura içeriklerinin iş paketlerine göre dağıtılması halinde beyan edilen harcama toplamının fatura toplamını geçip geçmeyeceğinin kontrolü,

STOKTAN KULLANILAN MALZEME GİDERLERİ FORMU (G016-A) AÇIKLAMALARI;

- a) Formda ilgili dönemde projede kullanıldığı belirtilen malzemelerden önceki yıllarda veya dönemlerde alındığı için stoklarda bulunduğu belirtilen malzemelerin gerçekte stokta olup olmadığının ve bu sarf malzemelerinin stok çıkış tarihinin dönem içinde olup olmadığı konusunda,
- b) Formda projede bu dönemde kullanıldığı belirtilen sarf malzemelerinin stok çıkış tarihi ile stok çıkışlarını gösterir muhasebe kaydının aynı dönemde olup olmadığı,
- c) Form ekinde verilen muhasebe fişlerinde projede bu dönemde stoktan kullanıldığı belirtilen sarf malzemelerin stok hesaplarından çıkışını ve Araştırma Ve Geliştirme Giderleri Hesabı (veya Ar-Ge giderinin muhasebeleştirildiği diğer gider hesaplarına) giriş kaydını gösteren muhasebe kaydının yapıp yapılmadığı konusunda;

PATENT GİDERLERİ FORMU (G017) AÇIKLAMALARI;

- a) Proje çıktısı ürün ile ilgili olarak, Türk Patent Enstitüsü'nden alınacak patent tescili, faydalı model tescili ve endüstriyel tasarım tescili ile ilgili proje sahibi firma adına başvuru formunun bulunup bulunmadığı konusunda,
- b) Formda belirtilen Türk Patent Enstitüsü'nden Proje çıktısı ürün ile ilgili patent tescil başvurusu ile ilgili hizmet alım faturası ve ödeme tutarının gerçekleştiğini gösterir ödeme belgesinin veya banka transfer dekontunun dosyada bulunup bulunmadığı,

PROJE DÖNEMSEL GİDERLER TABLOSU (G020) AÇIKLAMALARI;

Bu bölümde; gider formlarında beyan edilen harcama toplamalarının forma doğru olarak yansıtılıp yansıtılmadığının kontrol edildiği belirtilecek ve ayrıca en az aşağıda belirtilen hususlara yer verilecektir.

- a) Gider formlarının alt kısmında bulunan katma değer vergisiz toplam tutarların, forma doğru aktarılıp aktarılmadığı konusunda,
- b) Form toplamının doğru olup olmadığı konusunda,
- c) Form toplamında belirtilen tutarın ve/veya gider kalemlerinin ayrı ayrı da olsa defter kayıtlarında görülüp görülmediği konusu.

FİRMANIN BİR ÖNCEKİ YILA AİT PERFORMANS BİLGİLERİ FORMU (AGY331) AÇIKLAMALARI;

Bu bölümde; formda beyan edilen ve ekinde verilen tüm belge ve bilgilerin ve bunların forma doğru olarak yansıtılıp yansıtılmadığının

kontrol edildiği belirtilecek ve ayrıca en az aşağıda belirtilen hususlara yer verilecektir.

- a) Form ekinde verilen her dönem için bir önceki yıla ait (bir önceki takvim yılına ait) Ayrıntılı Bilanço ve Ayrıntılı Gelir Tablosu'nun firmanın yeminli mali müşavirce veya serbest muhasebeci mali müşavirce ya da vergi dairesince onaylanmış olup olmadığı,
- b) Formda belirtilen "Araştırma ve Geliştirme Giderleri" tutarının, ekinde verilen yeminli mali müşavirce veya serbest muhasebeci mali müşavirce ya da vergi dairesince onaylı Ayrıntılı Gelir Tablosu'nda belirtilen tutarla aynı olup olmadığı ve varsa forma bununla ilgili bilgi ve belge olup olmadığı,
- c) "Özgün Ürün Satış Hasılatı" satırında belirtilen tutarın kuruluşun kendi patentlerine ve/veya geçmişteki AR-GE faaliyetlerine dayalı olarak ürettiği ürünlerin ve lisansa ve/veya know-how'a dayanmayan satışından elde edilen hasılatlar ile varsa ilgili forma bilgi ve belge bulunup bulunmadığı,
- d) Forma aktarılan tutarlara ilişkin oranların doğru hesaplanıp hesaplanmadığı,

AR-GE EK DESTEĞİNE İLİŞKİN DEĞERLER FORMU (AGY332) AÇIKLAMALARI;

Bu bölümde; Personel Gider Formu'nda beyan edilen doktoralı personel giderleri ve Yurtiçi Ar-Ge Kuruluşlarına Yaptırılan İşlere Ait Giderler Formu toplamının forma doğru olarak yansıtılıp yansıtılmadığının kontrol edildiği belirtilecek ve ayrıca en az aşağıda belirtilen hususlara yer verilecektir.

- a) Personel Gider Formu'ndaki doktoralı personel giderlerinin toplam tutarının forma doğru olarak aktarılıp aktarılmadığının tespiti,
- b) Türkiye'deki üniversitelerde, TÜBİTAK'a ya da diğer kamu kuruluşlarına bağlı Ar-Ge birimlerinde; Türkiye'deki Teknoloji Geliştirme Merkezleri, teknoparklar ya da teknoloji geliştirme bölgelerinde yaptırılan işlerin toplam tutarının forma doğru olarak aktarılıp aktarılmadığı.
- c) Kuruluşun teknoparkta faaliyet gösterdiğine ilişkin kira sözleşmesinin ekte olup olmadığı, sözleşmede belirtilen başlangıç ve bitiş tarihleri arasında personel çalışması olup olmadığının Yönetici Şirket onaylı Personel Bilgi Formu üzerinden kontrolü,

TAAHHÜTNAME (AGY340) VE İMZA SİRKÜLERİ AÇIKLAMALARI;

Bu bölümde Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın desteklenen projesinin ilk döneminde bir defaya mahsus olmak üzere alınacak Taahhütnamede aşağıdaki hususlara yer verilecektir.

- a) Taahhütname metninin değiştirilmeden aynen yazılıp yazılmadığı,
- b) Taahhütname ekinde en son tarihli noter onaylı İmza Sirküleri'nin bulunup bulunmadığı,
- c) Taahhütname'nin en son tarihli noter onaylı İmza Sirküleri'nde (En son tarihli noter onaylı İmza Sirküleri her dönem eklenecektir) belirtilen firmayı her konuda, en geniş şekilde ve sınırsız olarak taahhüt altına sokan kişi veya kişilerce imzalanıp imzalanmadığı,

- d) Gider formlarını imzalayan Kuruluş Yetkilisi konumundaki kişi ya da kişilere ait en son tarihli noter onaylı İmza Sirküleri'nin ekte olup olmadığı.

GÖRÜŞ VE GENEL DEĞERLENDİRMELER;

Yukarıda belirtilen alımlara ilişkin; harcama ve giderlerin proje başlangıcından sonra yapıldığı (Proje başlama tarihinden önce yapılan harcama ve giderler desteklenmez.) (Ödemenin proje başlama tarihinden önce yapılması hali hariç) vurgulanmalıdır.

Yukarıda belirtilen alımlara ilişkin; harcama ve gider belgelerinin Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın ilgili yıl yasal defterlerine süreleri içerisinde kaydedilmiş olduğu, katma değer vergisi ihtiva etmeyen harcamalar ve giderler ve gerçeği yansıtan giderler olup olmadığı vurgulanmalıdır.

Ar-Ge Yardımı talep eden firmanın hesaplarında yer alan ve destek talep edilen Ar-Ge projesine ilişkin harcama ve giderlerine ait ücret bordrosu ve aliş faturalarının incelenmesinde; bu ücret bordrosu ve aliş faturalarının Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve ticari muamelelerin gerçek mahiyetlerine uygun olup olmadığı, gerçeği yansıtmıyorsa yansıtmadığı ve kuruluşun aynı dönemdeki diğer projelerinde belirtilen mal ve hizmet alımları ile mükerrerlik olup olmadığı özellikle vurgulanmalıdır.

Yapılan incelemede, Ar-Ge projesi konusuna giren herhangi bir harcama ve gider kalemi ile ilgili başka kamu kurum ve kuruluşlardan, AB Çerçeve Programları ve benzeri uluslar arası kaynaklardan sağlanan geri dönüşsüz (hibe şeklinde) destek alınıp alınmadığı raporda belirtilmelidir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmede Ar-Ge projesine ilişkin harcama ve giderler içerisinde nakit ve/veya usul açısından belli tutarı aşan ödemelerin banka, özel finans kurumu ve PTT aracılığıyla yapıldığının vurgulanması (Vergi Usul Kanunu'na ait personele yapılan ödemelerin tevsikine ilişkin 320 numaralı ve müteakip tebliğlerine uyulup uyulmadığı) ve yapılan ödemelerin ve borç/alacak cari hesap ilişkilerinin Ar-Ge projesi kapsamında yapılan alımlarla uyumlu ve uygun olup olmadığı, talep edilen Ar-Ge proje tutarının tamamının dönem içinde gerçekleştirilmiş olup olmadığı özellikle belirtilmelidir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmede Ar-Ge projesine ait bu dönemde tahakkuk eden harcama ve giderlerden önümüzdeki döneme ait alımların (bir sonraki döneme ait mal ve hizmet alımlarının) ya da Ar-Ge projesine ait bu dönemde gerçekleşen mal ve hizmet alımlarından bu dönemde veya takip eden dönemlerde varsa iade edilen mal ve hizmetlerin görülmesi halinde talep edilen Ar-Ge harcamaları tutarı içerisinde olup olmadığı konusu irdelenmeli ve özellikle belirtilmelidir.

Yapılan inceleme ve değerlendirmede, Ar-Ge projesine ait önceki dönemlerde gerçekleşen mal ve hizmet alımlarına ait faturaların ödemelerinin bu dönemde ya da proje bitimini takip eden dönemde ödemesinin ya da bir önceki dönemde yapılan harcama ve giderlerden varsa sehven bildirilmeyenlerin (bir önceki dönemin başurusu ve değerlendirilmesi yapılmış olması kaydıyla) bu dönemde ekli ilgili Ar-Ge Yardımı İstek Formu'nda bulunan gider formlarında beyan edilip edilmediği konusu irdelenmeli ve özellikle belirtilmelidir. (Bir nceki dönemde sehven beyan edilmeyen giderler, izleyen dönemde beyan edilmesi halinde desteklenecektir).

Firmanın kesinleşmiş veya dönem içi Ayrıntılı Bilanço ve Ayrıntılı Gelir Tablosu'nda yer alan kalemlerin, defter kayıtlarını tam olarak yansıtmakta olduğu ve Muhasebe Uygulama Genel Tebliğlerinde belirtilen ilke ve esaslara uygun olduğu vurgulanmalıdır.

SONUÇ;

.....
..... kuruluşunun dönemine ait araştırma ve geliştirme harcamalarına ilişkin olarak defter kayıt ve belgeleri üzerinde yapılan incelemelerimiz sonucunda “.....”
– TİDEB” başlıklı projenin;

A- Kuruluşun defter kayıt ve belgeleri ile hesaplarının mevzuata ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun bulunduğu,

B- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik ve 98/10 Sayılı “Araştırma – Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ ” çerçevesine göre hazırlandığı,

C- Aşağıda belirtilen gider formlarında;

1- Personel Giderleri Formu (G011) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası), (Teknoparkta gerçekleşen personel maliyetleri ayrıca belirtilecektir.),

2- Seyahat Giderleri Formu (G012) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

3- Alet/Teçhizat/Yazılım/Yayın Giderleri Formu (G013) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

4- Yurtiçi Ar-Ge Kuruluşlarına Ait İşlere Ait Giderler Formu (G014) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

5- Danışmanlık Hizmeti ve Diğer Hizmet Giderleri Formu (G015) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

6- Malzeme Giderleri Formu (G016) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

7- Patent Giderleri Formu (G017) toplamınınYTL (.....Yenitürklirası),

olmak üzere dönemine ait araştırma ve geliştirme toplam harcamalarının;YTL (.....Yenitürklirası), olarak mali mevzuata uygun olduğu anlaşılmış olup, firma beyanı ile aynı tutarda olduğu (firma beyanı ile fark var ise gider kalemleri bazında belirtiniz) tespit ve tasdik olunduğu belirtilmelidir.

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR

Mühür-İmza

EK 1: HARCAMA VE GİDER BELGELERİ KABUL FORMU

EK 2: AR-GE YARDIMI İSTEK FORMU

RAPOR SAYISI :
RAPOR TARİHİ :
RAPOR EKLERİ : Raporun son sayfasında listelenmiştir.

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK
AR – GE HARCAMALARI
DEĞERLENDİRME RAPORU

TASDİKİ YAPAN YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRİN

Adı Soyadı :
Bağlı Olduğu Oda :
Büro Adresi :
Vergi Dairesi :
Hesap Numarası :
Telefon – Fax Numarası :

DAYANAK SÖZLEŞMENİN

Günü :
Sayısı :

MÜKELLEFİN

Unvanı :

Adresi :

Vergi Dairesi :

Hesap Numarası :

Telefon :

Yetkili İmza Sahibi :

Banka Hesap Numarası :

Proje Numarası :

DÖNEM :

I - GENEL BİLGİ

Firmanın Ticaret Unvanı :

Vergi Dairesi :

Hesap Numarası :

Ticaret Sicil Kayıt Numarası :

Kuruluşa İlişkin Bilgiler :

İştigal Konusu :

**Şirketin Ortakları ve
Yönetim Kurulu Üyeleri** : Şirketin sermayesi
..... YTL olup tamamı

ödenmiştir. Ortakların ad ve soyadları ile hisse tutarları aşağıdadır.

Şirket Yönetim Kurulu üyelerinin ad ve soyadları aşağıdadır.

Şirket Genel Müdürü :

Proje Yürütücüsü :

Muhasebe Yetkilisi :

Şirketin SSK İşyeri Numaraları:

Çalışan İşçi

Sayısına İlişkin Bilgiler : Şirketin yılı aylar itibariyle çalışan personel Sayısı aşağıdadır;

Sözleşmeler : Şirket ile Müşavirliğimiz arasında yılına ilişkin olaraktarih ve..... sayılı Denetim ve Tam Tasdik sözleşmesi düzenlenmiştir.

Ar-Ge Harcamalarının Değerlendirme Raporu için ise Şirket ile Müşavirliğimiz arasındatarih vesayılı sözleşme düzenlenmiştir.

II - USUL İNCELEMELERİ

Şirketin yılı yasal defterlerinin onayına ait bilgiler aşağıdaki gibidir.

Defterin Türü

Onay Makamı

Onay Tarih/Numarası

Şirketin muhasebe kayıtları bilgisayarda tutulmakta ve defter kayıtlarına dayanak oluşturan belgeler, Vergi Usul Kanunu başta olmak üzere mevzuata uygun olup gerçeği yansıtmaktadır. Defter kayıtları, Vergi Usul Kanununda yer alan kayıt nizamına, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde belirtilmiş usul ve esaslar ile genel muhasebe kurallarına uygun olarak yapılmıştır.

Şirketin kayıtlarına ve mali tablolarına (Bilanço ve Gelir Tablosu) yansıtılması gereken her türlü belge ve işlemin gerçekliği, doğruluğu araştırılarak bunların kayıtlara ve mali tablolara tam olarak yansıtıldığı, mali tabloların, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde belirtilmiş usul ve esaslar ile genel muhasebe kurallarına uygun olduğu tesbit edilmiştir.

Beyan edilen Ar-Ge projesine ait harcama ve giderler Hesabında ve Hesabında muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu harcama ve giderler Vergi Usul Kanunu (VUK) başta olmak üzere mevzuata uygun ve gerçeği yansıtan belgelere dayanarak kaydedilmiştir. Diğer bir ifadeyle Ar-Ge projesi dönem maliyetleri defter kayıtlarında görülmektedir.

Şirket tarafından hazırlanan gider formlarında, belirtilen sıraya uygun olarak, proje kapsamında gerçekleşen personel maliyetleri ve mal ve hizmet alımlarına ait faturalar, diğer belgeler ve bunlara ilişkin ödeme belgeleri mevcuttur.

Gider formlarında ve eklerinde bulunan belgelerde şirketin “Aslı Gibidir.” ifadesi yer almakta olup bu ifade şirket kaşesi ile onaylanmış ve yetkili kişi tarafından imzalanmıştır. Yetkili kişi imzası, şirketin en son tarihli noter onaylı imza sirküleri ile uyumludur.

III - YAPILAN İNCELEMELER

.....Şirketi'nin.....başlıklı projesine aitdönem harcamaları, Ar-Ge Yardımı kapsamında ve 98 / 10 Sayılı “ Araştırma – Geliştirme (Ar – Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ “ , “Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma – Geliştirme (Ar – Ge) Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik” ve bu yönetmelik çerçevesinde hazırlanan “ Teknik ve Mali Kılavuz'un Mali Rapor “ bölümünde yer alan hususlar dikkate alınarak Müşavirliğimizce incelenmiş olup inceleme sonuçları aşağıda açıklanmıştır.

PERSONEL GİDERLERİ FORMU (G 011)

Proje personeli, şirketin kendi personeli olup döneme ait aylık maliyet ve ortalama aylık maliyetleri doğru hesaplanmıştır. Personelin dönemde şirkette çalışma süreleri beyan edilen çalışma süresiyle uygundur.

Personele yapılan net ücret ödemeleri dönem içinde bankadan yapılmıştır. Ödeme yöntemi ve buna ilişkin belge düzeni, VUK ‘ nun 320 Sıra Nolu Genel Tebliği ile ilgili diğer Tebliğlere uygundur.

Personelin içinde üç ayda bir ikramiye alanlar vardır. Personel maliyetleri içinde yer alan vergi, sigorta primi ve benzeri diğer kesintiler mevzuata uygun olarak ve doğru şekilde hesaplanarak dönem içinde ilgili beyanname ve bildirimler ile yine ilgili kamu kurumlarına beyan edilerek ödenmiştir.

Personel giderlerine ait bordrolar, belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Proje Personel Giderleri ToplamıYTL dir.

SEYAHAT GİDERLERİ FORMU (G 012)

Bu formda, yalnızca personel giderleri formunda yer alan personele ilişkin seyahat giderleri yer almaktadır.

Seyahat harcamaları olarak ulaşım ve konaklama giderleri dikkate alınmış olup bunlara ait belgeler ile ödeme belgeleri form ekinde bulunmaktadır. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Proje Seyahat Giderleri ToplamıYTL dir.

ALET, TEÇHİZAT, YAZILIM VE YAYIN GİDERLERİ FORMU (G 013)

Alet, Teçhizat giderlerine ait belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Proje Alet, Teçhizat, Yazılım ve Yayın Giderleri ToplamıYTL dır.

YURTIÇİ AR-GE KURULUŞLARINA YAPTIRILAN İŞLER GİDER FORMU (G 014)

Yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarına yaptırılan işler giderlerine ait belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Yurtiçi Ar-Ge Kuruluşlarına Yaptırılan İşler Giderleri ToplamıYTL dır.

DANIŞMANLIK HİZMETİ VE DİĞER HİZMET GİDERLERİ FORMU (G 015)

Danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet giderlerine ait belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Danışmanlık Hizmeti ve Diğer Hizmet Giderleri ToplamıYTL dır.

MALZEME GİDERLERİ FORMU (G 016)

Malzeme giderlerine ait belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Malzeme Giderleri ToplamıYTL dır.

PATENT GİDERLERİ FORMU (G 017)

Şirketin patent başvurusu olup dosyada mevcuttur.

Patent giderlerine ait belgeler ve ödeme belgeleri form ekinde mevcuttur. Formda yer alan bilgiler, belgeler ve ödeme belgeleri, şirketin defter kayıtlarına uygun olup forma doğru olarak yansıtılmıştır.

Döneme ilişkin Patent Giderleri ToplamıYTL dir.

PROJE DÖNEMSEL GİDERLER TABLOSU (G 020)

Yukarıda açıklanan gider formlarında beyan edilen harcamaların Katma Değer Vergisiz (KDV) toplamı doğru hesaplanarak bu toplam, Proje Dönemsel Giderler Tablosuna doğru olarak yansıtılmıştır.

Söz konusu tutarlar, yukarıdaki açıklamalarda da belirtildiği üzere, şirketin belgelerinde ve defter kayıtlarında yer almakta olup, belge ve kayıtlara uygundur.

Bu forma göre dönem giderleri Katma Değer Vergisiz;

- Personel Giderleri
- Seyahat Giderleri
- Alet, Teçhizat, Yazılım ve Yayın Giderleri
- Yurtiçi Ar-Ge Kuruluşlarına Yaptırılan İşler Giderleri
- Danışmanlık Hizmeti ve Diğer Hizmet Giderleri

- Malzeme Giderleri

- Patent Giderleri

TOPLAMYTL

TAAHHÜTNAME VE İMZA SİRKÜLERİ

Taahhütname mevzuata uygun içerikte düzenlenmiş olup şirket temsilcileri tarafından yetkili kişilerce imzalanmıştır. Yetkili kişilerin noter onaylı İmza Sirküleri, taahhütname ekinde yer almaktadır.

FİRMANIN BİR ÖNCEKİ YILA AİT PERFORMANS BİLGİLERİ FORMU (AGY 331)

Formda beyan edilen ve ekinde verilen tüm belge ve bilgiler kontrol edilmiştir ve bu bilgilerin forma doğru olarak yansıtıldığı saptanmıştır.

Form ekinde verilen bir önceki yıla ait beyanname ve eki mali tablolar Yeminli Mali Müşavirliğimizce onaylanmıştır.

IV – GÖRÜŞ VE GENEL DEĞERLENDİRME:

Müşavirliğimizce incelenenŞirketi'ninbaşlıklı projesine aitdönem harcamaları, proje başlangıcından sonra yapılmıştır.

Söz konusu harcamalar ve belgeleri, şirketin defterlerine yasal sürelerinde kaydedilmiştir. Harcamalar, harcamalara ilişkin ücret bordroları, faturalar, ödeme belgeleri ile diğer belgeler, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve ticari işlemlerin gerçek mahiyetlerine uygun olup gerçeği yansıtmaktadır. Şirketin aynı dönemdeki diğer projelere

rinde belirtilen mal ve hizmet alımları ile mükerrerlik söz konusu değildir.

Formlarda yer alan harcamalar KDV siz tutarlarıyla belirtilmiştir.

Ödeme yöntemi ve buna ilişkin belge düzeni, VUK ‘ nun 320 Sıra Nolu Genel Tebliği ile ilgili diğer Tebliğlere uygundur. Firmanın, bu projenin mali değerlendirmesi tamamlanmış geçmiş dönemlerinde ve aynı dönemdeki diğer projelerinde belirtilen mal ve hizmet alımları ile mükerrerlik yoktur.

Proje kapsamında yer alan harcamalarla ilgili olarak başka kamu kurum ve kuruluşlarından, AB Çerçeve Programları ve benzeri uluslararası kaynaklardan sağlanan geri dönüşsüz (hibe şeklinde) destek alınmamıştır.

Raporumuzun “ II – USUL İNCELEMELERİ ” bölümünde belirttiğimiz üzere; Şirketin kayıtlarına ve mali tablolarına (Bilanço ve Gelir Tablosu) yansıtılması gereken her türlü belge ve işlemin gerçekliği, doğruluğu araştırılarak bunların kayıtlara ve mali tablolara tam olarak yansıtıldığı, mali tabloların, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde belirtilmiş usul ve esaslar ile genel muhasebe kurallarına uygun olduğu tesbit edilmiştir.

V – SONUÇ:

.....Şirketi’ ninbaşlıklı projesine aitdönem harcamalarına ilişkin olarak defter kayıtları ve belgeler üzerinde Ar-Ge Yardımı kapsamında Müşavirliğimizce yapılan incelemelerimiz sonucunda, başlıklı projenin;

A -) Şirketin defter kayıtları ve belgeleri ile hesaplarının, mevzuata ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun bulunduğu,

B -) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma – Geliştirme (Ar – Ge) Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik ve 98 / 10 Sayılı “ Araştırma – Geliştirme (Ar – Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ “ çerçevesinde hazırlanan Mali Rapor Kılavuzunda bulunan tüm belge ve bilgileri içerdiği ve bu durumun ekteki Ar-Ge Yardımı İstek Formunda görüldüğü,

C -) Aşağıda belirtilen gider formlarında;

1 - Personel Giderleri Formu (G 011) ToplamınınYTL,

2 - Seyahat Giderleri Formu (G 012) ToplamınınYTL,

3 - Alet, Teçhizat, Yazılım ve Yayın Giderleri Formu (G 013) ToplamınınYTL,

4 - Yurtiçi Ar-Ge Kuruluşlarına Yaptırılan İşler Giderleri Formu (G 014 ToplamınınYTL,

5 - Danışmanlık Hizmeti ve Diğer Hizmet Giderleri Formu (G 015) ToplamınınYTL,

6 - Malzeme Giderleri Formu (G 016) ToplamınınYTL,

7 - Patent Giderleri Formu (G 017) ToplamınınYTL,

olmak üzere dönemine ait araştırma ve geliştirme toplam harcamalarınınYTL olduğu, harcamaların mali mevzuata uygun olduğu ve şirketin beyanı ile aynı tutarda olduğu tespit ve tasdik olunmuştur.

D -) Firmaya verilen Ar-Ge yardımının, işbu Yeminli Mali Müşavirlik Ar-Ge Harcamaları Değerlendirme Raporu (AGY500-01)'nda oluşacak hata sonucu kuruluşa haksız yere verildiğinin TÜBİTAK tarafından anlaşılması halinde “Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Sanayi Araştırma-Geliştirme Projeleri Destekleme Programına İlişkin Yönetmelik” in ilgili hükümleri gereğince söz konusu desteğin geri alınması sürecinde doğrudan muhatap olacağımı kabul ve beyan ederim.

.....

Yeminli Mali Müşavir

.....YMM Odası

Mühür No:

EKLER :

1 – Harcama ve Gider Belgeleri Kabul Formu

2 – Ar – Ge Yardımı İstek Formu

3 – Şirket İle Müşavirliğimiz Arasında Düzenlenen Ar-Ge Harcamaları Değerlendirme Sözleşmesi

4 - Şirket İle Müşavirliğimiz Arasında Düzenlenen Denetim ve Tam Tasdik Sözleşmesi

5 - YMM Faaliyet Belgesi

HARCAMA VE GİDER BELGELERİ KABUL FORMU

FİRMA ADI :
FİRMA YETKİLİSİ :
PROJE NO :
PROJE ADI :
DÖNEMİ :

GİDER KALEMLERİ	GERÇEKLEŞEN YTL	KABUL EDİLMEYEN YTL	KABUL EDİLEN YTL
Personel Giderleri			
Seyahat Giderleri			
Alet, Teçhizat, Yazılım, Yayın Alımları			
Yurtiçi AR-GE Kuruluşlarına Yaptıran İşler			
Danışmanlık ve Hizmet Alımları Gider			
Malzeme Alım Giderleri			
Patent Başvuru Giderleri			
TOPLAM			

TEKNOKENT PERSONELİ

Ekli dosyada, yukarıda kabul edildiği belirtilen giderlere ilişkin belgeler eksiksiz ve mevzuata uygundur.

.....

TARİH

Yeminli Mali Müşavir

Oda Sicil No: Y.M.M.O.

Mühür No: